

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
กันยายน 2555

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ลักขณา รักเถาว์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

กันยายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

กันยายน 2555

ลักษณะ รักเถาว์. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร. สนอง ทองปาน.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 80 คน แบ่งโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ของกลุ่มทดลอง แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ของกลุ่มควบคุม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t – test แบบ Independent และ t – test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF MATTHAYOMSUKSA I STUDENTS' ACHIEVEMENT AND RESPONSIBILITY
IN LEARNING THAI THROUGH THE INSTRUCTION BASED ON STAD AND
THE TEACHER'S MANUAL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
At Srinakharinwirot University

September 2012

Lakkhana Raktaow. (2012). *A Study of Matthayomsuksa 1 Students' Achievement and Responsibility in Learning Thai through the Instruction Based on STAD and the Teacher's Manual*. Master Thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Sanong Thongpan.

The purposes of this research were to study Matthayomsuksa 1 students' achievement and responsibility in learning Thai through the instruction based on STAD and the teacher's manual.

The samples of the study were 80 students of Matthayomsuksa 1 of Promkiripitthayakom School, Promkiri, Nakhonsrithammarat Province, in the first semester of the 2012 academic year. Students were chosen through cluster random sampling method and then divided into 2 groups; the first experimental group was using the instruction based on STAD and the second control group was using the teacher's manual, with 40 students in each group. Both groups spent 16 periods (50 minutes / period). The research design was randomized control group pretest – posttest design.

The instruments used in this study were the lesson plans in experimental group and control group, the Thai achievement test and questionnaires of learning responsibility. Statistical techniques used in this study were the t – test for independent samples and t – test for dependent samples.

The results were as follows:

1. The learning achievement in Thai between the experimental group and the control group had statistically significant level at .05.
2. The learning achievement in Thai of the experimental group before and after the experiment had statistically significant level at .05.
3. The learning achievement in Thai of the control group before and after the experiment had statistically significant level at .05.
4. The responsibility in learning Thai between the experimental group and the control group had statistically significant level at .05.
5. The responsibility in learning Thai of the experimental group before and after the experiment had statistically significant level at .05.
6. The responsibility in learning Thai of the control group before and after the experiment had statistically significant level at .05.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ของ

ลักขณา รักเถาว์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การสอนภาษาไทย)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนะคีรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

..... กรรมการ

(อาจารย์ รุ่งอรุณ โรจนรัตนาดำรง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะความเมตตาและความอนุเคราะห์จากอาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา วัฒนาศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาโน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ซาติกานนท์ และอาจารย์รุ่งอรุณ โรจน์รัตนาดำรง ที่กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินการทดลองตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ส.สมบัติ มีสุนทร และอาจารย์ไมตรี มุสิกวงศ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม นางพัชฌิรา จันท์ดำ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และนางไพศล โสนารถ ฝ่ายวิชาการ ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม ปีการศึกษา 2555 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) ปีการศึกษา 2552 ทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือกันมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษา และประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย

ลักขณา รักเถาว์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
เนื้อหาในการวิจัย.....	4
ระยะเวลาในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน.....	40
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	53
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	75
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	75
สมมติฐานในการวิจัย.....	75
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	101
ภาคผนวก ค.....	104
ภาคผนวก ง.....	115
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การหาคะแนนก้าวหน้า.....	22
2 การบันทึกคะแนนสอบและคะแนนก้าวหน้า.....	22
3 การบันทึกคะแนนก้าวหน้าและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม.....	23
4 เกณฑ์การให้รางวัล.....	23
5 ตัวอย่างใบบันทึกคะแนนของกลุ่ม.....	24
6 เปรียบเทียบแนวคิดด้านการวิเคราะห์ของบลูม และมาร์ซาโน.....	35
7 การจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน จำนวน 10 กลุ่ม.....	54
8 แบบแผนการทดลอง.....	62
9 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู...	70
10 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียน-หลังเรียน.....	71
11 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียน-หลังเรียน.....	71
12 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตาม คู่มือครู หลังการทดลอง.....	72
13 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียน-หลังเรียน....	73
14 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียน-หลังเรียน.....	73
15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทย.....	97
16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบใน การเรียน.....	99
17 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD.....	102
18 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	103
19 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาษาไทย.....	105

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD.....	107
21 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	109
22 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD.....	111
23 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	113

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....

7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกัน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งภาษายังเป็นวัฒนธรรม ที่เป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด และไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันได้ ยิ่งไปกว่าการพูดภาษาเดียวกัน ดังพระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่งว่า “ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นอารยประเทศ ซึ่งมีขนบประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษา ซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรภาคภูมิใจ ช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรม อันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้อุทิศสร้างสรรคขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป” ด้วยเหตุนี้เราจึงควรภูมิใจ และช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยของเราไว้ให้คงอยู่ตลอดไป (อัจริมา เกิดผล. 2539: 9)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา โดยจัดทำสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 9) เพื่อให้เกิดความเจริญอกงามในการใช้ภาษาตามวัย และศักยภาพของผู้เรียน

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา 2554 ได้สรุปผลการทดสอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า คะแนนเฉลี่ยในสาระหลักการใช้ภาษาไทย อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ คือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.06 (งานทะเบียนและวัดผล โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม: 2554) ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม พบว่า อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 56.42 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินเท่านั้น จึงควรพัฒนาให้อยู่ในระดับดี และดีเยี่ยมในการเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เป็นต้นว่า การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ ครูขาดความรู้พิเศษ และขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ จึงทำให้ชั่วโมงภาษาไทยไม่สนุกสนานเท่าที่ควร อีกทั้งครูไม่คิดค้นวิธีการสอน และนำสื่อที่น่าสนใจที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนมากครูมุ่ง

แต่นำความรู้อาถายทอดให้นักเรียนเท่านั้น (สุจริต เพียรชอบ. 2539: 11-15) และ วรณี ภิรมย์คำ (2546: 6) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า เนื่องจากหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยนักเรียนเรียนหลักภาษาไทยแบบดั้งเดิม ไม่มีการเชื่อมโยงมาสู่การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน ระบบบริหารให้ความสำคัญกับครูภาษาไทยน้อยกว่าสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพราะคิดว่าครูคนไหนก็สามารถสอนภาษาไทยได้ ทำให้ไม่มีการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ครูขาดอุปกรณ์การสอนที่น่าสนใจ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่ต้องอาศัยการท่องจำจึงจะนำไปใช้ได้ อีกทั้งนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย มองว่ายากและไม่น่าสนใจ

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่า ปัญหาและข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คือ ผู้สอนขาดวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไม่สอนให้นักเรียนรู้จักคิด ไม่มุ่งนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและมีเจตคติไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสนใจใคร่อยากเรียนรู้ของนักเรียน จนทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียนในที่สุด จากสภาพเช่นนี้ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยจึงควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูมากที่สุด

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่คำนึงถึงผู้เรียนต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม มีปัญญา และมีความสุขในการเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งจันท์เพ็ญ เชื้อพานิช และสร้อยกมล สกฤรัตน์ (2542: 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม มีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กไม่เก่งจะเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน และส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยสอดคล้องกับ ศุภวรรณ เล็กวิไล (2542: 4) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมและการเข้าสังคม มีสุขภาพจิตที่ดี ทำงานและเรียนอย่างมีความสุข เข้าใจตนเอง และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา คิดค้นด้วยตนเอง เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสมาชิก เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่ศึกษา มีทักษะในการทำงาน รู้จักปรับตัวและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลากหลายวิธี วิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือ วิธี STAD ย่อมาจาก Student Teams Achievement Divisions ของ สลาวิน (วาสนา ไตรวัฒน์ธงไชย. 2543: 2; อ้างอิงจาก Slavin. 1995) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนเก่ง 1 คน

ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเริ่มจากการนำเข้าสู่บทเรียนและ
 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งในขั้นนี้จะเป็นการสร้างความสนใจ และตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน
 โดยใช้การสนทนา รูปภาพ การยกตัวอย่างหรือใช้เกม จากนั้นครูจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย
 ขั้นตอนนี้ครูจะนำเสนอบทเรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ประกอบสื่อการสอน เช่น บัตรคำ รูปภาพ เป็น
 ต้น หลังจากนั้นนักเรียนจะได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนศึกษาใบงานร่วมกับสมาชิก ซึ่ง
 ทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้เนื้อหาให้เข้าใจและช่วยกันทำงาน และในขั้นสรุป ครูสุ่มนักเรียน
 ชักถามความเข้าใจ และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดพลาด เมื่อจบเนื้อหา
 ในแต่ละบทเรียน ท้ายชั่วโมงจะมีการทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลซึ่งจะคิดคะแนนออกมาเป็น
 รายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นขั้นสร้างความประทับใจ ซึ่งครูจะประกาศ
 คะแนนให้กลุ่มรู้ และให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เป็นแรงจูงใจให้นักเรียน
 ตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD น่าจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และมีความรับผิดชอบในการเรียนได้ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD เพื่อพัฒนา
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 1 และนำผลการทดลองที่ได้เป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
5. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. สามารถนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น
2. ผลการทดลองจะเป็นข้อมูลในการเสนอทางเลือกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอนที่จะนำไปเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 280 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 40 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 80 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ 2 วิธี
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
 - 2.2 ความรับผิดชอบในการเรียน

เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.3 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค โดยมีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้ระยะเวลาทดลองกลุ่มละ 16 คาบ 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที โดยทำการทดสอบก่อนเรียน 1 คาบ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 14 คาบ และทำการทดสอบหลังเรียน 1 คาบ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับการจัดหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางของโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของสลาวิน โดยการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนละกัน ในอัตราส่วน 1: 2: 1 สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้ ทำความเข้าใจเนื้อหา และทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม หลังจากนั้นทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล แต่จะนำคะแนนของสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มมาทำการเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม และหากกลุ่มใดทำคะแนนได้สูงขึ้น ครูจะให้การเสริมแรง โดยการกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัล เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้ ซึ่งก่อนเริ่มเรียนครูจะอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ให้นักเรียนเข้าใจ แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้** เป็นการสร้างความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในการเรียนโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การยกตัวอย่างหรือใช้เกม แล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

1.2 **ขั้นเสนอความรู้ใหม่** ครูสอนความรู้ให้แก่นักเรียนทั้งชั้นด้วยวิธีสอนตรง ประกอบสื่อการสอน เช่น บัตรคำ รูปภาพ เป็นต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้

1.3 **ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม** นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากใบงานร่วมกับสมาชิก ทุกคนจะต้องเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจและช่วยกันทำงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4 **ขั้นทดสอบย่อย** ทดสอบความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกทุกคน แต่ละคนจะไม่มี การช่วยเหลือกัน

1.5 **ขั้นสรุปผลและสร้างความประทับใจ** ครูตรวจคำตอบหรือให้นักเรียนแลกเปลี่ยน ตรวจคำตอบ รวมคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม โดยนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มมารวมกันหารด้วยจำนวนสมาชิก ซึ่งจะได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของทุกคนในแต่ละกลุ่ม

เทียบเกณฑ์ที่กำหนดว่ากลุ่มใดจะเป็นกลุ่มที่ ยอดเยี่ยม เก่งมาก เก่ง และกลุ่มที่ยอดเยี่ยมจะได้รับรางวัล

2. การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระ

ภาษาไทยตามแนวทางของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีลำดับการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในการเรียนโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การยกตัวอย่างหรือใช้เกม

2.2 ขั้นดำเนินการสอน

2.2.1 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

2.2.2 ครูอธิบายเนื้อหาและแจกใบความรู้ให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัด

2.3 ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน พร้อมสรุปแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ลงสมุดอีกครั้ง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ความรู้ - ความจำ หมายถึง ความสามารถที่ระลึกออกมาได้หรือจำได้

3.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการจับใจความด้านการแปลความหมาย การตีความหมาย และการขยายความของข้อความ คำ เรื่องราว เหตุการณ์ ภาพ เป็นต้น

3.3 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่

3.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์อย่างไร ด้วยการหาเหตุผลมาสนับสนุน โดยอาศัยพฤติกรรมด้านความรู้ – ความจำ ความเข้าใจและการนำไปใช้มาประกอบการพิจารณา

พฤติกรรมดังกล่าวประเมินผลได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยประยุกต์จากทฤษฎีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบลูม และมาร์ซาโน

4. ความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ละเอียดรอบคอบ ขยันหมั่นเพียร เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา

ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านดีและไม่ดี ตลอดจนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องมีคุณลักษณะ 4 ด้าน ดังนี้

4.1 ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ ซึ่งจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนและผู้อื่น ได้แก่ การตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ การรักษาคำพูด และมีเหตุผล

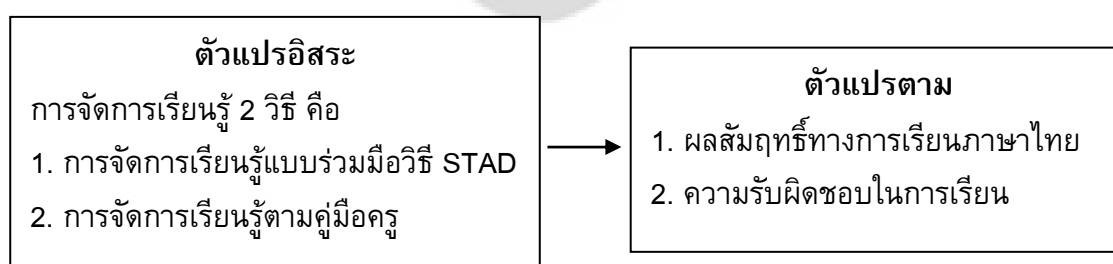
4.2 ความกระตือรือร้น หมายถึง ความสนใจอันเข้มข้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง มีความเอาใจใส่และตั้งใจในการเรียน ทำงานอย่างกระปรี้กระเปร่า และใฝ่หาความรู้ให้แก่ตนเองอยู่เสมอ

4.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกหรือลักษณะการกระทำของบุคคลที่พร้อมจะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง กล้าเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างองอาจ ไม่หวั่นไหวต่อการถูกผู้อื่นติเตียน มีจิตใจมั่นคง แม้ว่าจะมีอุปสรรคหรือปัญหาใด ๆ ก็ไม่ยอมล้มเลิก หรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใด

4.4 ความขยันหมั่นเพียร มีมานะ หมายถึง ความรู้สึกหรือลักษณะการกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงความเพียรพยายาม อดทนอดกลั้น ต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างแน่วแน่ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ รู้จักวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่ของตนอยู่เสมอ

ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยวัดได้จากแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของ ศิริลักษณ์ กล้านาค (ศิริลักษณ์ กล้านาค. 2542: 156-158)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
5. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
6. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.3 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
 - 2.1 ความเป็นมาและความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
 - 2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
 - 2.4 การคิดคะแนน
 - 2.5 การให้รางวัล
 - 2.6 การบันทึกคะแนน
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
 - 3.1 ความหมายของคู่มือครู
 - 3.2 ส่วนประกอบและการใช้คู่มือครู
 - 3.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล
 - 3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 ชนิดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.4 คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี
 - 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 5.1 ความหมายของความรับผิดชอบ
 - 5.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

- 5.3 ประเภทของความรับผิดชอบ
- 5.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ
- 5.5 การปลูกฝังความรับผิดชอบ
- 5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ไว้ ดังนี้

สลาวิน (Slavin. 1987: 8; 1995: 2-7) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อความสำเร็จของกลุ่ม ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบต่อเป็นรายบุคคล เพราะส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างมาก

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 174-175) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และพึงตระหนักอยู่เสมอว่า ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 6) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนแบบหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยที่ทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและงานส่วนรวมร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันและกัน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทิศนา แคมมณี (2545: 105) ได้สรุปลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือทุกรูปแบบต่างก็มีกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือ และปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่ม และการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 134) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่ม ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นจึงสรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะเกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้ แสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีบทบาทใน กลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน และมีเป้าหมายคือความสำเร็จของกลุ่ม

1.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson, D.W; & Johnson, R.T. 1987: 23-24) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 5 ประการ คือ

1. การพึ่งพาอาศัยกันและกันทางบวก นักเรียนต้องตระหนักว่างานที่ทำด้วยกันเป็น งานกลุ่ม การทำงานจะบรรลุจุดประสงค์หรือประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนใน กลุ่มต้องช่วยเหลือกัน และต้องระลึกร่วมกันว่า ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์ของกลุ่ม ดังนั้น ผลงานของกลุ่มก็คือผลสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน และผลงานของ นักเรียนแต่ละคนก็เป็นผลสำเร็จของกลุ่มด้วย ซึ่งความสำเร็จนี้จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของ สมาชิกทุกคน

2. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรง การปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกทุกคนใน กลุ่มช่วยเหลือกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการสนับสนุนผลงานของสมาชิก การอธิบายขยาย บทความในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่เพื่อนในกลุ่มเข้าใจร่วมกัน มีการสรุปเรื่อง การให้เหตุผลต่าง ๆ ตลอดจนมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอ แนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

3. การรับผิดชอบงานของกลุ่ม มักเข้าใจกันว่าการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ทำให้สมาชิก ในกลุ่มทุกคนได้รับความรู้ไม่เท่ากัน แต่การเรียนรู้โดยการร่วมมือกันนั้น ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จ เมื่อทุกคนในกลุ่มเข้าใจบทเรียนตรงกัน หรือได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจบทเรียน นั้น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละกลุ่มที่ต้องคอยตรวจสอบดูว่า สมาชิกทุกคนเข้าใจบทเรียนหรือไม่ และครูจะทำการทดสอบโดยใช้วิธีสุ่มตัวแทนจากแต่ละกลุ่ม

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย นักเรียนทุกคน ต้องสามารถทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ ซึ่งการทำงานเป็นกลุ่มย่อยจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างดี

เพื่อให้งานบรรลุตามจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสมาชิกทุกคนต้องไว้วางใจกัน ยอมรับความคิดเห็น และให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน

5. กระบวนการกลุ่ม โดยสนับสนุนให้นักเรียนมีความเป็นอิสระ สมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่มและแก้ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง โดยใช้ทักษะทางสังคมและมนุษย์สัมพันธ์อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานไปได้ด้วยดี และถ้าสมาชิกในกลุ่มมีการอภิปรายถึงประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จของงาน ก็จะสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมใดเกิดประโยชน์ต่อผลงานในภาพรวม และร่วมมือกันตัดสินใจว่าการกระทำใดควรดำเนินต่อไป หรือควรเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับจากครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้กลุ่มดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สลาวิน (Slavin. 1995: 12-13) ได้กล่าวไว้ถึงลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายกลุ่ม (Group Goals) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือใช้เป้าหมายกลุ่มในการเรียนร่วมกันของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับบรรทัดฐานที่วางไว้ล่วงหน้า อันจะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

2. การรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual Accountability) กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้พิจารณาจาก 2 แนวทาง คือ ผลรวมของคะแนนกลุ่มหรือค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบของแต่ละบุคคล และอีกแนวทางหนึ่ง คือ การประเมินผลด้านอื่น ๆ เช่น งานพิเศษที่นักเรียนแต่ละคนจะต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อกัน

3. การมีโอกาสในความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) สมาชิกแต่ละคนมีโอกาที่จะทำคะแนนให้กับกลุ่มของตนเองได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้กลุ่มของตนประสบความสำเร็จ วิธีเหล่านี้ ได้แก่ การดูจากคะแนนพัฒนาของแต่ละคน (STAD) การแข่งขันกันระหว่างนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนที่เท่าเทียมกันของแต่ละกลุ่ม (TGT) การปรับงานให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละบุคคล (TAI and CIRC)

4. การแข่งขันกันระหว่างทีม (Team Competition) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีการแข่งขันระหว่างกลุ่ม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

5. งานที่อาศัยความชำนาญเฉพาะ (Task Specialization) เป็นการมอบหมายงานย่อยที่เฉพาะให้กับสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่ม (Jigsaw)

6. การปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล (Adaptation to Individual Needs) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่วนมากจะใช้อัตราความก้าวหน้าของกลุ่มในการเรียนการสอน แต่เทคนิค TAI และ CIRC จะมีการปรับวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

1.3 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน (2536: 8-9) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยทั่วไป ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดกลุ่มนักเรียน แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำงานร่วมกัน
2. ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
3. ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยกันแก้ปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าดูคำตอบ หรือรอการเฉลยจากครู
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ
 - 4.1 ตรวจสอบผลงาน (กลุ่มและ/หรือรายบุคคล) ถ้าเป็นงานกลุ่มสมาชิกในกลุ่ม ครูอาจประเมินด้วยการสุ่มถามสมาชิกคนใดคนหนึ่งเกี่ยวกับงานชิ้นนั้น ถ้าเป็นงานเดี่ยวครูอาจให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งอธิบายวิธีหาคำตอบของเขาที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม
 - 4.2 ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการช่วยเหลือกัน และเมื่อครูตรวจผลการสอบแล้ว จะคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้นักเรียนทราบและถือว่าเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มด้วย
5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยอภิปรายถึงผลงานของนักเรียนและวิธีการทำงานของนักเรียน รวมถึงวิธีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มด้วย ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเองทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคม

1.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บาร์ดูดี (Baroody. 1993: 102) กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาได้ดี
2. ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน 3 ลักษณะ ได้แก่
 - 2.1 การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อย ช่วยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบ ปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ
 - 2.2 ช่วยให้เข้าใจปัญหาของแต่ละคนในกลุ่ม เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนแตกต่างกัน
 - 2.3 นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตัวเอง

4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2542: 6) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน

2. สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติ ร่วมกัน

3. ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนร่วมกันคิด ทำให้เกิดการระดมความคิด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด

5. ส่งเสริมทักษะสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน และกันอีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2543: 4-5) กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในระดับสูง

2. มีแรงจูงใจสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น

3. มีการเรียนรู้ถึงความสามารถพิเศษของกันและกัน

4. มีความสัมพันธ์ที่ดีกันมากขึ้น

5. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

6. มีความภูมิใจในตนเองมากขึ้น

7. มีเจตคติที่ดีต่อกัน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 161) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่นของผู้เรียน

2. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางด้านสังคม

3. ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขวาง

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

5. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

6. มีกิจกรรมหลากหลายสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากที่กล่าวมาทำให้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประโยชน์เนื่องจากการเรียนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียน มีการแบ่งงานกันทำ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่ง

กันและกันส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการแก้ปัญหา พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุชาติ มุ่งชอนกลาง (2540: 83-84) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยวิธีการแบบร่วมมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยวิธีการแบบร่วมมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปรังค์ของวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้งสองกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตรุณี อินทร์บัว (2549: 64-65) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือแบบซี ไอ อาร์ ซี ในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือแบบซี ไอ อาร์ ซี มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี

วีระชัย เจริญวัฒน์ตระกูล (2550: 66-67) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องทฤษฎีกราฟ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ย 8.91 คิดเป็นร้อยละ 29.72 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 20.82 คิดเป็นร้อยละ 67.59 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คะแนนเต็ม 40 คะแนน นักเรียน 47 คน มีคะแนนเฉลี่ย 31.36 คิดเป็นร้อยละ 78.22 อยู่ในระดับดีมาก จำแนกตามขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ 4 ขั้นตอนตามแนวทางของโพลยา พบว่า ขั้นตอนการทำความเข้าใจ ร้อยละ 90.64 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ขั้นตอนวางแผน ร้อยละ 77.13 อยู่ในระดับดีมาก ขั้นตอนดำเนินการ ร้อยละ 75.85 อยู่ในระดับดีมาก ขั้นตอนตรวจสอบ ร้อยละ 71.28 อยู่ในระดับดี

ธนวรรณ พรหมมา (2550: 68) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยธิดา ห่อประทุม (2551: 77) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรูปแบบการ์ตูนเคลื่อนไหว เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรูปแบบการ์ตูนเคลื่อนไหวเรื่องรามเกียรติ์ ดอน นารายณ์ปราบหนทก โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรูปแบบการ์ตูนเคลื่อนไหวเรื่องรามเกียรติ์ ดอน นารายณ์ปราบหนทก โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับดีมากและดีตามลำดับ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

2.1 ความเป็นมาและความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

เอเรนส์ (Arends. 1994: 346) กล่าวถึงความเป็นมาของการเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD ตามแนวคิดของโรเบิร์ต อี สลาวิน (Robert E. Slavin) แห่งมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (John - Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนที่จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน โดยประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน หลังจากที่ครูนำเสนอความรู้แก่นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรีกษาหารือกัน ให้ความช่วยเหลือกันในการเรียน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องเตรียมสมาชิกในกลุ่มของตน ให้พร้อมสำหรับการทดสอบที่มีขึ้น หลังจบบทเรียนแต่ละบท ขณะเรียนนั้นนักเรียนต้องร่วมมือกันศึกษาหาความรู้ แต่เวลาทดสอบจะทำการทดสอบเป็นรายบุคคล ไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ ผลการทดสอบของนักเรียนพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ พิจารณาเป็นคะแนนรายบุคคลและเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นในสถานการณ์การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนต้องเข้าใจว่าการทำงานของตนเองนั้น ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ทุกคนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนของกลุ่มนักเรียนที่เรียนเก่งพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ด้วยการอธิบายแนะนำให้เข้าใจเรื่องที่เรียน เพื่อให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้นโดยครูมีรางวัลเป็นการเสริมแรง ด้วยการกล่าวคำชมเชย หรือมอบใบประกาศนียบัตรยกย่องชมเชยแก่นักเรียนทั้งทีมหรือเป็นรายบุคคลเมื่อสามารถทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด

ณัตจรี แสงพันธุ์ (2536: 31) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD หมายถึง การแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน สมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันทำกิจกรรมในกลุ่ม หลังจากนั้นครูจะให้ทำแบบทดสอบ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบจะแปลงเป็นคะแนนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ระบบที่เรียกว่า “กลุ่มสัมฤทธิ์” (Achievement Divisions)

สุจินต์ วิศวะธีรานนท์ (2536: 15) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD หมายถึง ครูผู้สอนจะมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มขนาดเล็กที่มีสมาชิก 2 – 4 คน สมาชิกในกลุ่มจะมีคุณสมบัติแตกต่างกัน สมาชิกของแต่ละกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิด ในการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ความแตกต่างระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด ความเข้าใจและได้พึ่งพาความสามารถของกันและกันในการเรียนรู้

สลาวิน (Slavin. 1987: 23 – 24) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD หมายถึง เป็นการเรียนแบบร่วมมือแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ที่มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (John - Hopkins University) เป็นวิธีการสอนอีกแบบหนึ่งซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นเด็กเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน ผลการเรียนของเด็กจะพิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตอนที่ 2 จะพิจารณาคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้ง 2 ครั้งเด็กต่างคนต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน ดังนั้นเด็กนักเรียนที่เรียนเก่งจึงพยายามช่วยเด็กอ่อน เพราะจะทำให้คะแนนของทั้งกลุ่มดีขึ้นและครูมีรางวัลเป็นแรงเสริมให้ด้วย หากค่าเฉลี่ยของกลุ่มใดเกินเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้

ไพรินทร์ ยิ้มศิริ. (2548: 21) แนวคิดสำคัญของวิธีการเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD คือ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ ถ้านักเรียนอยากให้กลุ่มของตนได้รับรางวัล นักเรียนจะต้องช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ เห็นความสำคัญของการเรียน และเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ หลังจากครูนำเสนอบทเรียน นักเรียนจะทำงานร่วมกัน อาจจะทำงานเป็นคู่แล้วเปรียบเทียบคำตอบกัน อภิปรายเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกัน และช่วยอธิบายเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ มีการอภิปรายเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและมีการประเมินกันในกลุ่มว่า เกิดการเรียนรู้มากน้อยแค่ไหน เพื่อให้ทุกคนสามารถทำแบบทดสอบได้ แต่นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือกันเมื่อถึงเวลาทดสอบ ความรับผิดชอบของบุคคลจะเป็นแรงจูงใจในการที่นักเรียนที่เรียนรู้ได้ขออธิบายให้เพื่อนเข้าใจได้ ซึ่งกลุ่มจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนเกิดการเรียนรู้ เพราะคะแนนของกลุ่มจะมาจากคะแนนพัฒนาการของสมาชิกในกลุ่มทุกคน

ดังนั้น จุดประสงค์หลักของการใช้การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD ก็เพื่อที่จะจูงใจผู้เรียนให้กระตือรือร้น กล้าแสดงออกและช่วยเหลือกันในการทำความเข้าใจเนื้อหา นั้น ๆ อย่างแท้จริง นักเรียนแต่ละคนจะได้ตระหนักว่าคะแนนของตนเองมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เพราะทุกคนมีส่วนทำให้คะแนนของกลุ่มเพิ่มหรือลด นักเรียนที่มีความสามารถมากจะพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถน้อยด้วยการอธิบายหรือแนะนำให้เข้าใจเรื่องที่เรียน เป็นการกระตุ้นสมาชิกในกลุ่มให้ดีที่สุด และยังเป็น การแสดงถึงความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกแต่ละคนด้วย

2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

สลาวิน (Slavin. 1995: 71-73) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูล (Classroom Presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการสอนตรง อาจเป็นการใช้เอกสารหรือการบรรยาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน การนำเสนอข้อมูลนี้จะแตกต่างจากการสอนโดยทั่วไป กล่าวคือ นักเรียนจะต้องมีความตั้งใจและสังเกตขณะครูสอน เพราะนักเรียนต้องลงมือปฏิบัติเอง และมีการทดสอบหลังจากจบบทเรียนหนึ่งๆ

2. การทำงานร่วมกัน (Teams) นักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์และเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่มคือ การช่วยเหลือกันเรียนร่วมกัน เตรียมสมาชิกเพื่อการทดสอบ หลังจากครูสอนเนื้อหาจบแล้ว สมาชิกจะเข้ากลุ่มเรียนรู้และทำงานจากใบงานอภิปรายปัญหาร่วมกัน รวมทั้งการตรวจสอบคำตอบ การแก้ไขคำตอบ หัวใจสำคัญอยู่ที่สมาชิกแต่ละคนต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

3. การทดสอบย่อย (Quizzes) กระทำหลังจากเรียนไปประมาณ 1-2 คาบ นักเรียนจะต้องได้รับการทดสอบในระหว่างทำการทดสอบนักเรียนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน ทุกคนจะทำด้วยความสามารถของตนเอง

4. การปรับปรุงคะแนน (Individual Improvement Scores) นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุด เพื่อช่วยเพื่อน ซึ่งจะทำให้ไม่ได้เลยถ้าคะแนนในการสอบต่ำกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อน นักเรียนแต่ละคนจะมีคะแนนพื้นฐาน ซึ่งได้จากการเฉลี่ยคะแนนในการสอบครั้งก่อน หรือคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบที่คล้ายคลึงกัน คะแนนความก้าวหน้าของนักเรียนสำหรับกลุ่มขึ้นอยู่กับว่าคะแนนของเขาห่างจากคะแนนพื้นฐาน มากน้อยเพียงใด

5. การตัดสินผลงานของกลุ่ม (Team Recognition) กลุ่มแต่ละกลุ่มจะได้รับการรับรองหรือได้รับรางวัลต่าง ๆ ก็ต่อเมื่อสามารถทำคะแนนของกลุ่มได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

สลาวิน (Slavin. 1995: 73-84) กล่าวถึง กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ว่า มี 2 ลักษณะ ต่อไปนี้

1. การเตรียมการสอน ครูจะดำเนินการ ดังนี้

1.1 เนื้อหาของบทเรียน การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD สามารถใช้ได้กับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นโครงการการเรียนรู้แบบทีมแห่งมหาวิทยาลัย จอห์น ฮอบกินส์เป็นผู้สร้างขึ้น แต่จะเป็นการง่ายถ้าผู้สอนสร้างขึ้นเอง โดยการทำเอกสารประกอบการสอนหรือใบงาน กระดาษคำตอบ และข้อทดสอบย่อย สำหรับเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละบท

1.2 การจัดกลุ่มผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูควรจัดกลุ่มให้

นักเรียนเอง เพราะถ้าให้นักเรียนจัดกลุ่มเอง นักเรียนจะเลือกคนที่ชอบพอสนิทสนมกันเท่านั้น ขั้นตอนในการจัดกลุ่ม ได้แก่

1.2.1 จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม

1.2.2 จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยจัดเรียงนักเรียนที่มีผลคะแนนสูงสุดไปถึงต่ำสุด ข้อมูลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มที่ดีที่สุดได้จาก คะแนนการทดสอบ รองลงมาคือ การใช้ผลการเรียนระดับคะแนนวิชาที่ผ่านมา หรือบางครั้งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาของครูผู้สอนก็ได้

1.2.3 พิจารณาจำนวนกลุ่มในชั้นเรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ส่วนจำนวนกลุ่มควรพิจารณาให้เหมาะสมกับชั้นเรียน ดังนั้น นักเรียนจะมีกี่กลุ่มนั้นให้ใช้ 4 หหารจำนวนนักเรียน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียน 40 คน ก็จะแบ่งนักเรียนได้ 10 กลุ่ม แต่ถ้าหารด้วย 4 ไม่ลงตัว ก็จะต้องมีบางกลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่า 4 คน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีสมาชิก 30 คน ก็จะสามารถแบ่งนักเรียนได้ 6 กลุ่ม โดยได้กลุ่มที่มีสมาชิก 4 คน จำนวน 5 กลุ่ม และกลุ่มที่มีสมาชิก 5 คน จำนวน 2 กลุ่ม เป็นต้น

1.2.4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรให้มีความสมดุลกัน เพื่อให้แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนตั้งแต่สูง ปานกลาง จนถึงต่ำ และระดับความสามารถโดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กัน ซึ่งอาจจัดกลุ่มโดยอาศัยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนหรือคะแนนจากผลการเรียนเดิม

1.2.5 การพิจารณาคะแนนพื้นฐาน คะแนนพื้นฐาน หมายถึง คะแนนจากการทดสอบครั้งที่แล้วมา เมื่อครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD และมีการทดสอบไป 2-3 ครั้ง แล้วนำคะแนนนี้มาเฉลี่ยเป็นคะแนนพื้นฐาน หรืออาจใช้คะแนนผลการเรียนของปีที่ผ่านมา ก็ได้

2. รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ดังนี้

2.1 การสอน ครูใช้วิธีการสอนแบบตรง หรืออภิปราย หรือเสนอโดยใช้เสียงและภาพ จะใช้เวลา 1-2 คาบ ในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ โดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งในการนำเสนอบทเรียนนั้น ควรจะครอบคลุมถึงการนำเข้าสู่บทเรียน การพัฒนาและการฝึก โดยให้แนวปฏิบัติมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน ให้อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการเริ่มเข้าสู่การนำเสนอบทเรียน เช่น

1. บอกนักเรียนถึงสิ่งที่เรียนว่า คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนด้วยการสาธิต การใช้อุปกรณ์ประกอบการอธิบาย หรือยกตัวอย่างปัญหาในชีวิตจริง

2. ทบทวนสั้น ๆ เกี่ยวกับทักษะหรือข้อมูลที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

2.1.2 การพัฒนา เป็นขั้นที่จัดอยู่ในขั้นนำเสนอบทเรียน ซึ่งครูอาจจะปฏิบัติกิจกรรม ต่อไปนี้

1. ทดสอบโดยวัดตามจุดประสงค์
2. เน้นทักษะความเข้าใจไม่ใช่ความจำ
3. ยกสาระหรือทักษะต่าง ๆ โดยใช้สื่อ / อุปกรณ์ที่เห็นภาพ
ได้ชัดเจน
4. ประเมินความเข้าใจของนักเรียนบ่อย ๆ ด้วยการถาม
คำถาม
5. อธิบายว่า ทำไมคำตอบลักษณะนี้จึงถูกต้อง / ไม่ถูกต้อง
ยกเว้นในกรณีที่ได้เห็นได้ชัดเจนแล้ว
6. เมื่อนักเรียนจับใจความสำคัญได้แล้วให้นำไปสู่สาระถัดไป
7. รักษาประเด็นที่กำลังเรียนอยู่ โดยการถามคำถามต่าง ๆ
และนำไปสู่บทเรียนทั้งบทอย่างรวดเร็ว

2.1.3 การฝึกโดยให้แนวปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้ เพื่อให้ นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ ถือเป็นขั้นของการฝึกฝน ซึ่งอาจทำได้ ดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันแก้ปัญหา หรือหาคำตอบสำหรับ
คำถามนั้น ๆ
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อถาม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน
ทุกคนเตรียมคำถามไว้
3. ไม่ควรให้งานที่ต้องใช้เวลานาน อาจให้นักเรียนเตรียม
คำถาม

1 - 2 ข้อ แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.2 การทำงานเป็นกลุ่ม ใช้เวลา 1 - 2 คาบ ในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการอ่านและศึกษาไปงานร่วมกันกับเพื่อนสมาชิก เอกสารที่ใช้ในขั้นนี้คือ ใบงาน และกระดาษคำตอบ กลุ่มละ 2 ใบ สำหรับกลุ่มหนึ่ง ๆ ในขณะที่เรียนสมาชิกในกลุ่มจะต้องเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจและช่วยกันทำงาน ซึ่งในวันแรกของการเรียน ครูจะอธิบายถึง ความหมายของการทำงานแบบร่วมมือและขั้นตอนวิธีต่าง ๆ ในการเรียน

2.2.1 นักเรียนทุกคนต้องรับผิดชอบในการช่วยให้เพื่อนสมาชิกทุกคน
เรียนรู้เนื้อหาให้กระจ่าง

2.2.2 นักเรียนจะเสร็จสิ้นงานที่ได้รับมอบหมายได้ เมื่อสมาชิกทุกคน
ในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหานั้น ๆ จนกระจ่างแล้ว

2.2.3 นักเรียนควรขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถาม
ครู

2.2.4 นักเรียนในกลุ่มควรพูดคุยและปรึกษากันหรือกันเบา ๆ

2.3 การทดสอบ จะใช้เวลาในการทดสอบ $\frac{1}{2}$ คาบ โดยเป็นการทดสอบรายบุคคล ซึ่งในการทดสอบนั้นจะต้องให้เวลาในการทำข้อสอบอย่างเพียงพอ แต่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษากันในขณะที่ทำข้อสอบ และหลังจากทำข้อสอบเสร็จแล้ว ให้มีการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบเพื่อเปลี่ยนกันตรวจกับผู้อื่น

2.4 การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงคะแนนของแต่ละบุคคลที่มีการเพิ่มขึ้นทันที ที่ครูผู้สอนมีการคำนวณคะแนนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจะชี้ถึงคะแนนของแต่ละคนที่เพิ่มขึ้น และจัดทำเป็นคะแนนกลุ่ม มีการให้รางวัลหรือประกาศนียบัตรชมเชยให้กับกลุ่มที่มีคะแนนสูง ถ้าเป็นไปได้ครูควรจะบอกคะแนนในคาบถัดไปหลังจากการสอบ วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงกันระหว่างการทำคะแนนให้ดีที่สุดกับตระหนักถึงความสำเร็จและได้รับรางวัล ซึ่งจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนที่ดีด้วย กลุ่มจะได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อกลุ่มนั้นได้รับความสำเร็จเหนือกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งจะตัดสินด้วยคะแนนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน แล้วจึงนำมาคำนวณเป็นคะแนนของกลุ่ม

2.4 การคิดคะแนน

การคิดคะแนน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้นได้ในแต่ละครั้ง เป็นการแข่งขันกับตัวเอง ผลการทดสอบย่อย และการนำผลงานไปตัดสินกลุ่ม สลาวิน (Slavin, 1995: 77-78) ได้ให้แนวทางในการประเมินผลกลุ่ม ประกอบด้วย การกำหนดคะแนนพื้นฐาน การทดสอบย่อย การปรับปรุงคะแนน และการตัดสินประเมินผล ไว้ดังนี้

1. การกำหนดคะแนนพื้นฐาน (Base Score) นักเรียนแต่ละคนต้องตั้งเป้าหมายของการเรียนว่า นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้านักเรียนทำงานที่ยากกว่า และทำคะแนนสอบได้ดีกว่าคะแนนสอบที่ผ่านมา แต่ถ้านักเรียนไม่สามารถทำคะแนนได้สูงขึ้นก็ปราศจากคะแนนสอบที่ปรับปรุงมาจากการสอบที่ผ่านมา คะแนนสอบที่ผ่านมาเรียกว่า คะแนนพื้นฐาน (Base Score: B) ได้มาจาก 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 คะแนน B ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยจากการสอบที่ผ่านมาของนักเรียน หลังจากทีครูเสนอบทเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD

วิธีที่ 2 คะแนน B ได้มาจากคะแนนสอบครั้งสุดท้ายของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา

จากแนวคิดการคิดคะแนนพื้นฐานดังกล่าว ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีคิดคะแนนพื้นฐานโดยนำเอาผลคะแนนจากการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมาของนักเรียนแต่ละคนมาคิดเป็นคะแนนพื้นฐาน แล้วนำไปคิดเทียบเป็นคะแนนที่ต้องการ

ตัวอย่าง ปรียากมลมีคะแนนจากการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 อยู่ 70 คะแนน ดังนั้นคะแนนพื้นฐานของปรียากมล คือ 70 คะแนน และเมื่อนำไปเทียบเป็นคะแนนเต็ม 10 คะแนน ปรียากมลจะมีคะแนนพื้นฐาน คือ 7 คะแนน เป็นต้น

2. การหาคะแนนก้าวหน้า (Improvement Points: I) โดยวิธีการเปรียบเทียบคะแนนย่อยกับคะแนนพื้นฐาน เพื่อหาความแตกต่างและปรับเป็นคะแนนก้าวหน้า ซึ่งมีเกณฑ์ดังตาราง 1

ตาราง 1 การหาคะแนนก้าวหน้า (Slavin. 1995: 80)

คะแนนสอบย่อย	คะแนนก้าวหน้า
คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐานมากกว่า 10 คะแนน	5
คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐาน 1 – 10 คะแนน	10
คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐาน 1 – 10 คะแนน	20
คะแนนมากกว่า 10 คะแนน เหนือคะแนนพื้นฐาน	30

จากตารางนี้ นำคะแนนพื้นฐาน คะแนนสอบย่อย และคะแนนก้าวหน้า บันทึกในตารางคะแนนของแต่ละกลุ่ม ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการบันทึกคะแนนสอบและคะแนนก้าวหน้า (Slavin. 1995: 81)

ชื่อกลุ่ม.....	สอบครั้งที่	เรื่อง	วันที่.....
ชื่อสมาชิก	คะแนนพื้นฐาน	คะแนนสอบย่อย	คะแนนก้าวหน้า
1) ด.ญ. สมหญิง	90	100	30
2) ด.ช. สมชาย	90	82	10
3) ด.ญ. สมใจ	85	74	5
4) ด.ช. สมรัก	75	79	20

จุดประสงค์ของการคิดคะแนนพื้นฐานและคะแนนก้าวหน้าที่จะทำให้ให้นักเรียนทุกคนพยายามทำคะแนนสูงสุดให้กับกลุ่มของตน ไม่ว่าจะคะแนนครั้งที่ผ่านมาจะอยู่ในระดับใดก็ตาม นักเรียนจะเข้าใจและเห็นว่าเป็นการยุติธรรมที่จะเปรียบเทียบคะแนนของตนกับคะแนนที่ทำไว้ครั้งก่อน โดยไม่ต้องไปแข่งขันกับใคร เมื่อนักเรียนรู้เกณฑ์ล่วงหน้า ทำให้ทราบว่า จะต้องใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้กลุ่มได้คะแนนดีขึ้น และได้เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

3. การคิดคะแนนกลุ่ม (Team Score) นำคะแนนก้าวหน้าของสมาชิกในกลุ่ม มาเฉลี่ยเป็นคะแนนก้าวหน้าของกลุ่ม ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการบันทึกคะแนนก้าวหน้าและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

สมาชิก	คะแนนพื้นฐาน	คะแนนสอบย่อย	คะแนนก้าวหน้า
1) ด.ญ. สมหญิง	90	100	30
2) ด.ช. สมชาย	90	82	10
3) ด.ญ. สมใจ	85	74	5
4) ด.ช. สมรัก	75	79	20
คะแนนรวม			65
คะแนนเฉลี่ย			16

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอื่น เพื่อจะหากกลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดให้ได้รับรางวัล

2.5 การให้รางวัล

การให้รางวัลเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเรียนด้วยวิธีนี้ เพื่อเป็นการจูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนทำงานให้ดีที่สุด เปิดโอกาสให้กลุ่มได้รับรางวัลมี 3 รางวัล ได้แก่ รางวัลยอดเยี่ยม (Super Team) รางวัลดีมาก (Great Team) และรางวัลดี (Good Team) และใช้เกณฑ์การคิดคะแนนก้าวหน้ามาเป็นเกณฑ์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงเกณฑ์การให้รางวัล (Slavin, 1995: 80)

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม (Team Average)	รางวัล (Award)
15	ดี
20	ดีมาก
25	ยอดเยี่ยม

เกณฑ์เหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่ตายตัว ดังนั้นกลุ่มใดจะได้รับรางวัลยอดเยี่ยม กลุ่มนั้นจะต้องได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานของตนเอง และการที่จะได้รับรางวัลดีมาก ก็ต่อเมื่อสมาชิก

ในกลุ่มเกือบทุกคน ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานของตัวเองตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจเปลี่ยนแปลงเกณฑ์นี้ได้

ครูอาจให้รางวัลเป็นสิ่งของ หรือใบประกาศนียบัตร เพื่อดึงดูดใจแก่สมาชิกภายในกลุ่ม เช่น กลุ่มที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม อาจจะได้ใบประกาศนียบัตรแผ่นใหญ่กว่ากลุ่มที่ได้รับรางวัลดี มาก และสำหรับกลุ่มที่ได้รับรางวัลดีอาจจะได้รับคำชมเชยในห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน โดยหลักการแล้วการให้รางวัลนี้เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่นักเรียนนั่นเอง

2.6 การบันทึกคะแนน

การเรียนแบบร่วมมือวิธี STAD ครูควรจัดทำบันทึกคะแนน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการหรือความก้าวหน้าทางการเรียนของตน ตลอดจนของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เมื่อนักเรียนทราบผลความก้าวหน้าทางการเรียนของตนแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้มีพัฒนาการทางด้านการเรียนมากยิ่งขึ้น สำหรับการจดบันทึกคะแนนตามวิธี STAD ในที่นี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบ ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงตัวอย่างใบบันทึกคะแนนของกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิก	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ผลรวมของคะแนนกลุ่ม					
คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม					
รางวัลที่ได้รับ					

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม = ผลรวมของคะแนนกลุ่ม ÷ จำนวนสมาชิกของกลุ่ม

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

ศิริภรณ์ ณะวงศ์ษา (2542: 73) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนแบบ TGT และ STAD และการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยม

วัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ TGT และแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ TGT กับแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กนิหาริน ต้นเสียงสม (2548: 127) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติพบว่า ผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD มีผลการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

พระมหาสมศักดิ์ ทองบ่อ (2549: 101) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องรูปและเสียงในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องรูปและเสียงในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ในระดับเหมาะสมมาก

จิรัชญา ทิขัตติ (2550: 68-69) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมจิตร หงษ์ษา (2551: 67) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเซตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเซตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณิงิจ วงษา (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี ในรายวิชาอาหารและโภชนาการ โรงเรียนจอมทองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.52 สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนใน 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความรับผิดชอบด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านความร่วมมือในกลุ่ม และด้านการรับฟังความคิดเห็น นักเรียนส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

3.1 ความหมายของคู่มือครู

กรมวิชาการ (2536: 22) ให้ความหมายของ คู่มือครู ไว้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบใช้วิธีการหลายอย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

กรมวิชาการ (2545: 1) ให้ความหมายของคำว่า คู่มือครู หมายถึง เอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนให้ทราบถึงวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย

3.2 ส่วนประกอบและการใช้คู่มือครู

นพคุณ คุณาชีวะ (2524: 87) ได้สรุปลักษณะคู่มือครูวิชาภาษาไทยของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. คำแนะนำการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้เป็นจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่สอน ข้อเสนอแนะในการสอน ความรู้ประกอบและหนังสืออ่านประกอบ

สุจริต เพียรชอบ (2525: 58-63) ได้อธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบในคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน

2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครูที่เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ครูใช้หนังสือในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด

3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจงในการใช้เครื่องมือในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการจัดการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออุเทศ

4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอด จะทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปได้สะดวกยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2545: ก-ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจพอสังเขป เกี่ยวกับข้อความในตอนต้นของคู่มือครู ก่อนที่จะทำความเข้าใจตามรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือบางตอน ในหนังสือเรียนมีการแยกเป็นข้อ ๆ อย่างละเอียด แต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อย ๆ 2-3 ข้อ เป็นข้อเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ

2. คู่มือครูแต่ละบท มักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทในหนังสือ อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้ในหนังสือเรียนนั้น บางบทถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติคู่มือครูจะมีข้อเสนอแนะ กิจกรรมการเรียนรู้ประจำบทเรียน แต่ข้อเสนอแนะของกิจกรรมการเรียนรู้ประจำบทไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำ ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้วเห็นว่ากิจกรรมไม่เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่นของตนเองก็อาจปรับปรุงตัดแปลงได้ตามสมควร

3. คู่มือครูบางบทเรียนมีความรู้เพิ่มเติมนอกจากหนังสือเรียน ทั้งนี้เพราะมุ่งหวังที่จะเป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์กับโรงเรียนหรือนักเรียนบางกลุ่ม หรือบางคนที่มีศักยภาพสูงที่จะให้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ย่อมไม่ถือว่าต้องใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใดหรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใดให้แก่นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาเนื้อหาขั้นตอนในคู่มือครูของครูผู้สอน แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็จะประสบความสำเร็จตรงกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น

3.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้

สมพร มั่นตะสูตร (2536: 52) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมตัวล่วงหน้าของครูในการสอนภายในคาบเรียนหนึ่ง ๆ ว่า นักเรียนควรจะเรียนรู้เรื่องใด มีจุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละคาบอย่างไร จะจัดการเรียนรู้โดยวิธีใด มีเนื้อหาสาระละเอียดว่าอย่างไร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้านอกจากจะมีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางของครูแล้วยังมีผลต่อการเรียนรู้โดยทั่วไปด้วย

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ประสาท อิศรปริดา (2528:11) กล่าวว่า กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียนมีความสำคัญมาก เพราะถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียน เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียนก็นำมาซึ่งความพอใจ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525: 104) กล่าวถึงวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนว่า มีหลากหลายวิธี ได้แก่ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การร้องเพลง การเล่าประสบการณ์ การสนทนา การซักถาม การแสดงละคร การใช้บัตรย่อยกรอง หรือสุภาษิต่าง ๆ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. เป็นการเร้าให้นักเรียนสนใจบทเรียนใหม่
2. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. เป็นการทบทวนบทเรียนเก่าให้กับนักเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. ช่วยให้บรรยากาศของการเรียนในห้องเรียนเป็นกันเองไม่อึดอัด
6. ช่วยให้ครูได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระยะต้น ๆ เพื่อปรับปรุง

กิจกรรมในชั้นสอน

7. เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่นักเรียนได้รับ

ขั้นตอนที่ 2 กิจกรรมในชั้นสอน สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2523: 8) กล่าวว่า กิจกรรมชั้นการสอนเป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีการกำหนดกิจกรรมการเรียนในชั้นสอนนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝนปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับ วิลลภ กัลป์ทรัพย์ (2534: 8) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ครูต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้พบคำตอบด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการนี้ก็คือ สอนให้ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนได้ และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ และสอนให้ผู้เรียนฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถ

นำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ ในชั้นสอนนี้ครูผู้สอนต้องยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 กิจกรรมขั้นสรุป การสรุปบทเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิดความเข้าใจของตนเองในสิ่งที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง และ วิชัย ดิสสระ (2535: 82-83) ให้ความหมายของการสรุปบทเรียนว่า หมายถึง การรวบรวมใจความสำคัญหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ที่ครูต้องการจะให้นักเรียนเรียนรู้เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยทั่ว ๆ ไป การสรุปบทเรียนจะทำหลังจากที่ครูสอนจบบทเรียนแล้ว นอกจากจะให้นักเรียนได้เชื่อมความรู้เก่ากับความรู้ใหม่แล้ว การสรุปบทเรียนยังช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอน ขั้นการสรุปนั้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ หรือจดจำกระทำที่ผ่านมาได้ดี ตามหลักการเรียนโดยใช้กิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การสรุปบทเรียนจะได้ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งมีรูปแบบของกิจกรรม ดังนี้

1. การรายงานหน้าชั้นของตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ
2. การทำรายงานกลุ่มหรือรายงานเป็นรายบุคคล
3. การเขียนเรียงความ
4. การใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ เช่น วีดิทัศน์ สไลด์ เป็นต้น
5. การสนทนาซักถามระหว่างครูกับนักเรียน
6. การใช้เกม บทเพลง
7. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
8. การแสดงบทบาทสมมติต่าง ๆ ละครสั้น
9. การจัดนิทรรศการ หรือการศึกษาออกสถานที่

การจัดกิจกรรมขั้นสรุปบทเรียนมีประโยชน์ต่อนักเรียน และครูในการจัดการเรียนรู้

ดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้
3. ครูรวบรวมความสนใจของนักเรียนได้ดีขึ้น
4. สร้างให้มีความเข้าใจของนักเรียนได้ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

กิจกรรมในชั้นประเมินผล การวัดและประเมินผลเป็นขั้นสำคัญอีกขั้นหนึ่งเช่นกัน การจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังหรือไม่ การวัดและการประเมินผลเป็นระยะ จะทำให้ทราบได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนหรือเข้าใจในบทเรียนหรือไม่อย่างไร ครูอาจจะประเมินโดยการสังเกต การตอบคำถามปากเปล่า พูดยุติแสดงความคิดเห็น ทำรายงานกลุ่ม จัดนิทรรศการ การตอบคำถาม

ในลักษณะข้อเขียนซึ่งครูเตรียมแบบทดสอบนั้นมา การทดสอบนี้อาจใช้เวลา 3-5 นาที ก็ถือว่าเป็นการประเมินผลแล้วเช่นกัน

การวัดและประเมินผลตามคู่มือครู

กรมสามัญศึกษา (2534: 30) ได้กล่าวถึง ระเบียบของการวัดและประเมินผลไว้ว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุงเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้งในด้านความรู้ พื้นฐานสำหรับการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นตามความต้องการของชาติในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงต้องมีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการปฏิบัติงาน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม ฯลฯ ระเบียบการประเมินจึงได้กำหนดไว้ว่า จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และด้านกระบวนการ การวัดประเมินผลระดับการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลโดยครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน

1. วิธีวัดและเครื่องมือวัดและประเมินผลนั้น มีจุดมุ่งหมายของการวัดอยู่ที่การกระทำไม่ใช่ผลผลิต ดังนั้นจึงสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายลักษณะ เช่น แบบสังเกต การปฏิบัติงานกลุ่ม แบบประเมินการพูด แบบประเมินการอ่านออกเสียง แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบทั้งปรนัยและอัตนัย

2. เนื้อหาบางบทเรียนมีการตัดทอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่อง ครูควรทำความเข้าใจและชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดและศิลปะการใช้ถ้อยคำ

3. การอ่านเรื่องที่คัดตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาว เช่น นิทาน นิยาย และบทความ การใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมกับบทที่อ่าน ครูควรทราบว่าเรื่องที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนอาจให้รู้เพียงผิวเผิน ไม่จำเป็นต้องให้จดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่น ๆ ควรจะยกเป็นตัวอย่าง

4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกยาก เช่น ทักษะการอ่านในใจ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ต้องใช้เวลานาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเองต้องฝึกจากครู

5. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ในระยะแรก ๆ การสอนดำเนินไปอย่างช้า ๆ ครูไม่ต้องกังวลว่า สอนช้าไม่ทันเวลา เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับตัวได้คล่องแคล่วขึ้น

6. ต้องคำนึงถึงศักยภาพ คือ ความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพ คือ ต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรมและพยายามให้นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูงช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ

7. ควรมีการปรับปรุงกลุ่มนักเรียนเพื่อการเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกันและเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

8. การฝึกทักษะควรมีการให้ฝึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน โดยเฉพาะการฝึกที่บ้าน ควรให้การบ้านเพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการทำการบ้านด้วย

9. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เช่น ให้คัดลอกกลอน ให้หาความหมายของคำศัพท์ ในเรื่องที่สอนแบบฝึกหัดท้ายบท เป็นต้น

10. รวบรวมคำศัพท์ไว้ท้ายบทเรียนตามตัวอักษร โดยการให้ค้นคำศัพท์ที่เรียงตามตัวอักษร จะเป็นการฝึกความชำนาญที่ละน้อย และเห็นคุณค่าความสำคัญของอักษรไทย

11. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนแต่ไม่ต้องท่องจำ

12. ครูควรทำแผนการจัดการเรียนรู้และควรประชุมปรึกษากัน ส่วนวิธีการเรียนรู้ก็แล้วแต่กลุ่มโรงเรียนจะใช้

13. ควรมีการทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียน

14. ควรพิจารณาเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้

15. การไปทัศนศึกษาออกโรงเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กับบทเรียนและเกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด

3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ เนื้อหาวิชา ความสนใจและวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทายปัญหา การสนทนา การซักถาม การดูของจริง

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น แบ่งกลุ่มนักเรียนระดมความคิด เขียนวลี ประโยค ข้อความ เรื่องราว แล้วให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงทั้งกลุ่มและเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการสรุปเนื้อเรื่องของบทเรียน โดยนักเรียนร่วมกันวิจารณ์ ดิชมผลงานที่ได้ปฏิบัติในใบงาน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครูซึ่งเป็นเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนที่ลึกซึ้งและชัดเจนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) เป็นสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากผู้สอน สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973: 103) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่พัฒนาจากการเรียนในสถานที่ศึกษา โดยปกติวัดจากคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้หรือจากแบบทดสอบ หรืออาจรวมทั้งคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง

อัจฉรา สุขารมณีย์ และ อรพินทร์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่ไม่ใช้การทดสอบ (Non-testing Procedures) เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test)

ไพศาล หวังพานิช (2533: 209) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน ดังนี้

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ ซึ่งวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ภพ เลหาไพบูลย์ (2537: 295) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลที่พัฒนาดีขึ้น เนื่องมาจากการเรียนการสอน ซึ่งประเมินผลได้จากการทำแบบทดสอบหรือคะแนนที่ครูให้

4.2 ชนิดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งชนิดของแบบทดสอบไว้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8-9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่ง อ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 15-20) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด บกพร่องในส่วนใด จะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบรูปแบบนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น และสามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกรวีสอน รวมทั้งมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นหรือแบบทดสอบมาตรฐานก็ตาม ซึ่งแบบทดสอบทั้งสองรูปแบบมีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหา และพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ และควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วัดด้านความรู้ความจำ

2.2 วัดด้านความเข้าใจ

2.3 วัดด้านการนำไปใช้

2.4 วัดด้านการวิเคราะห์

2.5 วัดด้านการสังเคราะห์

2.6 วัดด้านการประเมินค่า

สมนึก ภัททิยธนี (2546: 73-79) กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูนิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกา ถูก-ผิด (True-False Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด, ใช่-ไม่ใช่, จริง-ไม่จริง, เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เพื่อให้ได้ใจความและถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) เป็นข้อสอบคล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำถามที่ต้องการ สั้น ๆ และกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยมีคำถามหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับ ตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ซึ่งคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน หากดูผิวเผินจะเห็นว่า ทุกตัวเลือกถูกต้อง แต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

4.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976: 45) กล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีปริมาณอยู่จริง สิ่งนั้นสามารถวัดได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ ผลการวัดจะเป็นประโยชน์ในการประเมินระดับความรู้ ทักษะของนักเรียน ซึ่งการวัดผลได้แบ่งลำดับชั้นความรู้ความสามารถเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ในขั้นนี้รวมถึงการระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้นขั้นความรู้ความจำจึงจัดได้ว่าเป็นขั้นต่ำสุด

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่าง ๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการท่องจำตามปกติอีกชั้นหนึ่ง

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ ที่เป็นหลักการ ทฤษฎี ฯ ไปใช้ในสภาพการณ์ที่แตกต่างออกไปได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เช่น วิเคราะห์องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ หลักการดำเนินการ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำองค์ประกอบ หรือส่วนต่าง ๆ เข้ามารวมกันเป็นหมวดหมู่อย่างมีความหมาย

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะพิจารณาและตัดสินจากข้อมูล คุณค่าของหลักการโดยใช้มาตรการที่ผู้อื่นกำหนดไว้หรือตัวเองกำหนดขึ้น

โดยในขั้นการวิเคราะห์นั้น มาร์ซาโน (Marzano. 2001: 60) ได้แบ่งความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่าง ๆ และเหตุการณ์ที่มีความเหมือนกันและแตกต่างกันออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจได้ง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์

2. ด้านการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดลำดับ ประเภท และกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงเข้าด้วยกัน

3. ด้านการสรุป เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่สู่การสรุปอย่างมีเหตุผลเป็นประเด็นต่าง ๆ

4. ด้านการประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการ ทฤษฎี มาใช้ในสถานการณ์ใหม่

5. ด้านการคาดการณ์ เป็นความสามารถในการคาดเดาส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์เดิม

สามารถเปรียบเทียบแนวคิดด้านการวิเคราะห์ของบลูม และมาร์ซาโน ดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบแนวคิดด้านการวิเคราะห์ของบลูม และมาร์ซาโน

ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของบลูม	ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน
1. การวิเคราะห์เนื้อหา	1. ด้านการจำแนก
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	2. ด้านการจัดหมวดหมู่
3. การวิเคราะห์หลักการ	3. ด้านการสรุป
	4. ด้านการประยุกต์
	5. ด้านการคาดการณ์

อุทุมพร จามรมาน (2540: 27) กล่าวว่า การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2544: 99-101) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบ และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ครูมุ่งหวังให้เกิดกับนักเรียน ซึ่งครูจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ

ผู้ออกข้อสอบดำเนินการเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ

เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา และครบถ้วนสมบูรณ์ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณา ทบทวน ตรวจสอบข้อสอบอีกครั้ง ก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

เมื่อตรวจทานข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบาย วิธีตอบแบบทดสอบ และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ

การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียน มักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่า ข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้ง หรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2542: 75) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการ
2. เลือกชนิดและรูปแบบของแบบทดสอบ
3. เขียน (ร่าง) ข้อความ
4. จัดเรียงและทำรูปเล่ม
5. ปรับปรุงและแก้ไข
6. ตรวจสอบคุณภาพ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ต้องวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนข้อสอบ ตรวจทานข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง ทดลองสอนและวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

4.4 คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543: 31-32) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ดี ดังนี้

1. ความตรงหรือความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบทดสอบนั้นให้ผลการวัดได้ตรงคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด

1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดเนื้อหาครบถ้วน ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หรือความตรงตามทฤษฎีของสิ่งที่วัดครั้งนั้น

1.3 ความตรงตามพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถทำนายความสามารถ หรือความสำเร็จในอนาคตได้

1.4 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ได้ตามสภาพที่แท้จริงของบุคคล

2. ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดแล้วได้ผลคงเดิม ไม่ว่าจะนำมาใช้วัดกี่ครั้งก็ตาม

2.1 แบบสอบซ้ำ (Test Retest)

2.2 แบบแบ่งครึ่งการทดสอบ (Split-half)

2.3 แบบคู่ขนาน (Parallel Form)

2.4 แบบวัดสอดคล้องภายใน (Internal Consistency)

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกัน และแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน

4. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถแสดงความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการวัดได้ สามารถแยกนักเรียนเก่งและอ่อนได้

5. ความยากง่าย (Difficulty) หมายถึง ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายเหมาะสมกับเนื้อหา

6. ความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง แบบข้อสอบนั้นต้องไม่ประกอบด้วยข้อสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าสอบคนใดคนหนึ่งคนใดได้ถูก และต้องครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมด

7. ความลึก (Searching) หมายถึง แบบทดสอบที่ให้ผู้สอบได้คิดค้นคำตอบ ด้วยความสามารถในระดับสติปัญญาขั้นสูง ไม่ควรถามแต่เพียงความรู้ความจำเท่านั้น ควรถามเพื่อวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

8. ความจำเพาะเจาะจง (Definite) หมายถึง แบบทดสอบนั้นต้องเป็นข้อสอบที่มีคำถามเฉพาะเจาะจง มีความหมายเดียว

9. ลักษณะกระตุน (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบนั้นประกอบด้วย ข้อสอบที่มีลักษณะทำทนายให้อยากทำข้อสอบและเป็นตัวอย่างที่ดี

10. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบนั้นสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่สิ้นเปลืองเวลา เงินและแรงงานมาก และสามารถนำผลการสอบไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพ วิธีการสร้างแบบทดสอบที่เป็นคำถาม เพื่อวัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว ต้องตั้งคำถามที่สามารถวัดพฤติกรรมการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รัชดา ข้าครุฑ (2540: 56-57) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลลิตา อุ๋นทอง (2550: 66) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำบาลีสันสกฤตที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางกะปิสุขุมวพันธ์อุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำบาลีสันสกฤต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรีบังอร จุ้ยศิริ (2550: 67) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพร หารดีดี (2552: 56) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องคำประสมโดยใช้เกมกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประสมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษลดา ข้าหลวงวรสิริ (2552: 72) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

วัชรวิภรณ์ กลมกล่อม (2553: 66) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลประทานอนุเคราะห์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับการสอนโดยการใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับ

การสอนโดยการใช้ผังมโนทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้นหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียน ความพร้อมด้านแหล่งเรียนรู้ และอุปกรณ์การสอนที่ต่างกัน ผู้สอนจึงต้องใช้ดุลยพินิจและประสบการณ์ที่สั่งสมมา เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ได้ตามต้องการ การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาอย่างถ่องแท้และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

5.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (2520: 376) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความยอมรับรู้ ตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องกระทำ ในฐานะที่มันเป็นหน้าที่ ขึ้นชื่อว่าหน้าที่ไม่ว่าชนิดใด มันเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ เรายอมรับรู้และตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องกระทำตามหน้าที่นั้น

สาโรช บัวศรี (2522: 129) ได้อธิบายขอบข่ายของพฤติกรรมของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อหน้าที่ การงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น ๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเองและสังคม ตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

กรมวิชาการ (2528: 121) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในจิตใจว่าเมื่อพูดอะไรแล้วต้องยอมรับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ มิใช่รับแต่ชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น และอีกความหมายหนึ่งหมายถึง เมื่อรู้หน้าที่ที่ตนจะต้องปฏิบัติแล้ว ก็มุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพรากเพียร ด้วยความอดทน ด้วยความไม่ลำเอียง รอบคอบ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งต้องพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นด้วย

วิภาพร มาพบสุข (2540: 103) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ และตั้งใจ โดยมีการวางแผนอย่างดี ไม่ต้องให้ใครว่ากล่าวตักเตือน และพร้อมที่รับทั้งผลดีและไม่ดีในกิจกรรมที่ตนได้กระทำไป

อมรรวรรณ แก้วผ่อง (2542: 65) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจของบุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การรักษาสิทธิหน้าที่ของตน ยอมรับผลของการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย อีกทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเองและต่อสังคม

สวัสดี ประทุมราช (2545: 47) กล่าวถึง ความรับผิดชอบว่า เป็นศีลธรรมด้านการปฏิบัติกร รวมถึงการดูแลรักษาตัวเองและผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อผูกพัน การมีส่วนร่วมในการบำรุงชุมชน การดำเนินงานตามหน้าที่ในครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน การบรรเทาความทุกข์ทรมาน และการสร้างสิ่งที่ดีกว่าเดิมโดยทำอย่างเต็มความสามารถ

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ที่การงานของตนเองด้วยความสนใจ เอาใจใส่ ไม่ละเลยหลีกเลี่ยงทอดทิ้งงาน มีความเพียรพยายามทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ยอมรับผลของการกระทำของตน และพยายามปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวดจากบุคคลอื่น

5.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของพลเมืองที่จำเป็นและแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางด้านอุปนิสัย ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคม เพราะบุคคลแต่ละคนมีบทบาท ที่จะต้องกระทำมากมายในสังคม เช่น บทบาทพลเมืองดี บทบาทของลูก บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน เป็นต้น ถ้าทุกคนรู้จักรับผิดชอบเป็นอย่างดี ย่อมทำให้สังคมสงบสุข เจริญรุ่งเรือง ประเทศชาติพัฒนาก้าวหน้าไปด้วยดี ดังนั้น ความรับผิดชอบ จึงเป็นลักษณะนิสัยที่สำคัญและควรได้รับการปลูกฝังให้มีสูงขึ้นในคนเรา เพราะหากพลเมืองขาดคุณสมบัติข้อนี้ ก็จะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายหรือผลเสียหายได้ เช่น พ่อแม่ไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว ก็จะทำให้เด็กขาดความอบอุ่น ขาดความรู้สึกผูกพันกับพ่อแม่ หันไปพึ่งยาเสพติด หรือก่อความวุ่นวายให้กับสังคม และถ้าหากครูไม่มีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตน ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนขาดความรู้ความสามารถในการปรับตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม นักเรียนที่ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่ใส่ใจในการเรียน ขาดระเบียบวินัย มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ขึ้นในสังคมได้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514: 55-57) ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญยิ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข การที่สังคมขาดความสงบ กล่าวได้ว่า เกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่งขาดคุณสมบัติ 5 ประการ คือ ความรับผิดชอบ ความสม่ำเสมอ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความพยายามพึ่งตนเอง

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ (2521: 28) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของพลเมือง นอกจากความมีวินัยในสังคม ความเอื้อเฟื้อ และความเกรงใจ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีนี้ คือ นิสัยและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนา กฎหมายบ้านเมืองรวมถึงลักษณะที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เนื่องจากความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่นี้เป็นลักษณะนิสัยและเจตคติของบุคคล เป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความ

รับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นการช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข และยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2535: 122) ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. ได้รับความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากผู้อื่น
2. ทำการงานสำเร็จเรียบร้อยได้ผลดี
3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน
4. เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ
5. สังคมและประเทศชาติเกิดความร่มเย็นเป็นสุข สามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้

รวดเร็ว

อรรถวรณ นิยะโต (2536: 51) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น ไม่ทำให้เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม ทำให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุขเรียบร้อยแก่สังคม

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540: 81-82) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะทางจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความสงบสุข เพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องกระทำมากมายถ้าทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็ย่อมทำให้เกิดความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ในประเทศที่ความเจริญทางเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วนั้นยิ่งต้องการบุคลากรที่มีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านวัตถุ ทั้ง ๆ ที่การพัฒนาทางด้านจริยธรรมนั้น ที่มีความจำเป็นไม่น้อยกว่าความเจริญทางวัตถุจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น การให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านจิตเจตนั้นจะพิจารณาได้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาได้รวดเร็วดังเช่นการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญมาก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539: 94) กล่าวว่าความสำคัญของความรับผิดชอบจำเป็นที่ทำให้เราได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น ก่อให้เกิดความมั่นคงในวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ ความรับผิดชอบเป็นลักษณะที่จำเป็นต้องการเพาะเมล็ดให้เกิดในชีวิตบุคคลที่ปรารถนาประสบความสำเร็จอันจะยังผลต่อความสุขของผู้อื่น และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ เราควรสร้างความรับผิดชอบให้เกิดความตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จ กระทำอย่างจริงจังและด้วยความดีเลิศภายใต้ความรับผิดชอบ เราจะมีความเป็นผู้ใหญ่ที่น่าเชื่อถือ มิใช่มีเพียงการโอ้อวดคุยโว แต่เป็นผลที่ปรากฏชัดเจน สามารถนำไปอ้างอิงประสบการณ์แห่งความสำเร็จในชีวิตของเราได้ด้วย

มันเกียรติ โกลนนิรตีวงษ์ (2541: 91) กล่าวว่ามนุษย์ต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ไม่มีเทพเจ้าหรือสิ่งอื่นใดที่กำหนด จะชั่วจะดีก็เพราะกรรมที่ตัวเองสร้าง ทำดีคือดี ทำชั่วคือชั่ว ตนนั้นแหละเป็นที่พึ่งของตน ควบคุมตนเอง รับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน ตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ เป็นเสมือนเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบยังเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม เป็นเหตุให้สังคมเกิดความเรียบร้อยสงบสุข และประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากบุคคลในชาติมีความรับผิดชอบ

5.3 ประเภทของความรับผิดชอบ

กรมวิชาการ (2528: 121-122) ได้กล่าวถึงประเภทของความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อการทำงาน
3. ความรับผิดชอบต่อสังคม

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การที่บุคคลยอมรับผลแห่งวาจาและการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นความผิดหรือความชอบ จะสะท้อนให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือได้รับโทษ ไม่โยนความผิดหรือป้ายความผิดให้ผู้อื่น

2. ความรับผิดชอบต่อการทำงาน หมายถึง เมื่อบุคคลได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไรก็ปฏิบัติงานนั้นด้วยความตั้งใจ ด้วยความพากเพียร ด้วยความอดทน และด้วยความละเอียดรอบครอบ จนกระทั่งงานนั้นสำเร็จเรียบร้อยทันตามกำหนดเวลา โดยไม่ทอดทิ้งงาน ไม่เกียจงาน ไม่ทำไปปนไปจนเป็นที่รำคาญของผู้อื่น ไม่ว่างงานนั้นจะเป็นงานที่ต้องทำเฉพาะตัวคนเดียว หรืองานที่ต้องทำร่วมกับคนอื่น และนับตั้งแต่งานเล็กไปจนถึงงานใหญ่

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่สังคมขนาดเล็กได้แก่ ครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน ไปจนถึงสังคมขนาดใหญ่ ได้แก่ ชุมชน และประเทศชาติจึงต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน ผู้ที่มีความรับผิดชอบย่อมปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัดโดยไม่ต้องให้ใครบังคับ นอกจากนี้ผู้มีความรับผิดชอบย่อมรู้ว่า หน้าที่ที่ตนเองควรจะต้องปฏิบัตินั้นมีอะไรบ้าง และควรจะต้องรับผิดชอบต่ออะไรบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน้าที่ต่อครอบครัว

1. เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ตามลำดับชั้นอาวุโส
2. ช่วยเหลืองานตามความสามารถและโอกาส
3. ประพฤติตนเป็นคนดี
4. ช่วยระวังรักษาทรัพย์

5. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

หน้าที่ต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน

1. รักเพื่อนเหมือนพี่น้อง
2. ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกที่ควร
3. ไม่เอาไรต์เอาเปรียบเพื่อน
4. ให้อภัยกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น
5. ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
6. ช่วยกิจกรรมงานของห้องเรียน
7. ประพฤติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย
8. พยายามสร้างชื่อเสียงให้แก่ชั้นเรียนในทางที่ถูกที่ควร

หน้าที่ต่อโรงเรียน

1. รักษาความสะอาดของโรงเรียน
2. ถนอมรักษาของใช้ของโรงเรียน
3. ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน
4. ช่วยกิจการงานของโรงเรียน
5. รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
6. สร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่โรงเรียน
7. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

หน้าที่ต่อชุมชน

1. รักและภูมิใจในชุมชนของตน
2. เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนเป็นข้อบังคับของชุมชน
3. ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมสะอาด สวยงามน่าอยู่อาศัย
4. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
5. รักษาสาธารณสมบัติของชุมชน
6. ช่วยป้องกันรักษาความปลอดภัย สอดส่องช่วยเหลือเมื่อมีเหตุร้าย
7. รักษาความสามัคคี และเอื้อเฟื้อต่อสมาชิกในชุมชน
8. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม
9. ไม่ดูตาย เพิกเฉย ต่อการแก้ปัญหาของชุมชน ต้องช่วยกันรักษาผลประโยชน์

ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ปียนันท์ สีสสม (2536: 31) ได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง มีความพยายามในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง ให้แข็งแรงอยู่เสมอ สามารถจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับตนเองได้ อย่างเหมาะสม

หมั่นศึกษาหาความรู้ ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม ละเว้นอบายมุข ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และยอมรับผลของการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแก่สังคมอัน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม ไม่นำความเดือดร้อนไปสู่อื่น

จัวร์ตัน นันทยทวิกุล (2538: 5) ได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้ คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายโรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจ ไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมและละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม

2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายาม ศึกษา ค้นคว้า ซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงพยายามปรับปรุงการทำงานของตนให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงาน และป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับผลของการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่บิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนต่อผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้น จะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความจริง

5. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน รู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตน เพื่อความสุข และชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาที่สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาที่ปรึกษา และให้พ่อแม่รับทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่น ๆ

6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยตักเตือนและแนะนำเมื่อเพื่อนทำความผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องและเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดไม่เอาเปรียบเพื่อนเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

7. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนรักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดของ

โรงเรียน ไม่ขีดเขียนผนังห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอื่น เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือก็ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ และความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชน และสังคมอย่างเต็มความสามารถช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุก เพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่นการรักษาสารณสมบัติ

วิภาพร มาพบสุข (2540: 123 - 124) กล่าวว่าภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1. ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ มีความรู้และประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ
- 1.2 รู้จักพัฒนาศักยภาพ สติปัญญาของตนไปในแนวทางที่ดี
- 1.3 รู้จักหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวให้มีความสุข
- 1.4 รู้จักนำหลักธรรมมาพัฒนาจิตใจให้ตั้งงามอยู่เสมอ

2. ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ มีความรู้และประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความสำนึกและความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- 2.2 ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ครูอาจารย์
- 2.3 ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อเพื่อน

3. ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้มีความรู้ และประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย
- 3.2 รักษาสมบัติของส่วนรวม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปประเภทและลักษณะของความรับผิดชอบได้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อการศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
 - 1.1 ช่างสงสัยและเอาใจใส่ต่อการเรียน
 - 1.2 เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา
 - 1.3 ศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อถือได้

- 1.4 มีความพยายามและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.5 สามารถดูแลและเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.2 ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์
 - 2.3 ทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
 - 2.4 ปรับปรุงและแก้ไขการทำงานของตนให้ดียิ่งขึ้น
 - 2.5 ไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
3. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
 - 3.1 ยอมรับผลของการกระทำของตนที่เป็นทั้งผลดีผลเสีย
 - 3.2 ปฏิบัติแต่สิ่งที่จะทำให้เกิดผลดี
 - 3.3 อดทนต่อการทำงานในหน้าที่ของตน
 - 3.4 รอบคอบ มีเหตุผลในการคิดและตัดสินใจ
 - 3.5 ประพฤติตนอย่างเหมาะสม ควบคุมตนเองได้
4. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
 - 4.1 แนะนำตักเตือนและให้อภัยเมื่อเพื่อนกระทำผิด
 - 4.2 ให้ความช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม
 - 4.3 มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
 - 4.4 แบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความเหมาะสม
 - 4.5 ไม่ทะเลาะ ไม่เอาเปรียบเพื่อน
 - 4.6 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

บราวน์ (Browne. 1958: 58; อ้างอิงจาก วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. 2527: 22) ได้สรุปองค์ประกอบของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. ให้ความไว้วางใจได้
2. มีความคิดริเริ่ม
3. ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค
4. ทำงานแข่งขัน
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีกว่าเดิม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514: 77) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบ จะต้องมีลักษณะนิสัยดังต่อไปนี้

1. ความขยันหมั่นเพียร
2. ความละเอียดรอบคอบ
3. ความสามารถและความรอบรู้
4. ความเอาใจใส่
5. ความฝึกฝนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ยุพา อานันท์สิทธิ์ (2515: 26) ได้ศึกษาถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงไว้ว่า จะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
2. มีความบากบั่นพากเพียร
3. ถือศักดิ์ศรี
4. ยึดมั่นในกฎเกณฑ์
5. ไม่หลีกเลียงข้อบังคับ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2524: 242; อ้างอิงจาก วาสนา ไตรวัฒนธงไชย. 2543: 57-58) ระบุว่า นักเรียนที่มีความรับผิดชอบจะแสดงพฤติกรรมให้เห็นดังต่อไปนี้

1. กระตือรือร้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. อุทิศเวลาให้แก่งาน
3. เอาใจใส่งานเพื่อให้งานนั้นเกิดผลดีมีคุณภาพ
4. ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด
5. มุ่งหวังความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง
6. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
7. ยอมรับความคิดเห็นจากผลการกระทำของตนเองโดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น
8. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนเองและสังคม

กรมวิชาการ (2528: 121) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. เอาใจใส่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น ๆ
2. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
3. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และมีวินัยในตนเอง
4. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
5. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
6. มีความเพียรพยายาม
7. มีความละเอียดรอบคอบ
8. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

10. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
11. ตรงต่อเวลา
12. ให้ความร่วมมือช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยความเต็มใจ
13. ยอมรับผลของการกระทำของตน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539: 83-95) กล่าวว่า คนที่มีความรับผิดชอบมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด และสุดกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะต้องเผชิญอุปสรรคมากน้อยเพียงใด
2. ทำงานเสร็จและทันเวลาที่กำหนด โดยไม่มีการควบคุม
3. กล้ารับในส่วนที่เป็นความผิดของตน
4. เอาจริงเอาจังและขยันขันแข็ง
5. ไม่ทิ้งงานไปกลางคันถึงแม้ว่าจะเป็นงานที่ตนไม่ชอบ
6. ไม่ผัดวันประกันพรุ่งหรือทิ้งปัญหาไว้
7. ไม่โทษผู้อื่นหากงานนั้นไม่เสร็จหรือเกิดความเสียหาย
8. ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือนัดหมาย

จากการศึกษาเอกสารการวิจัยที่รับผิดชอบ และลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเลือกใช้คุณลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ ซึ่งจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนและผู้อื่น ได้แก่ การตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ การรักษาคำพูด และมีเหตุผล
2. ความกระตือรือร้น หมายถึง ความสนใจอันเข้มข้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง มีความเอาใจใส่และตั้งใจในการเรียน ทำงานอย่างกระปรี้กระเปร่า และใฝ่หาความรู้ให้แก่ตนเองอยู่เสมอ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกหรือลักษณะการกระทำของบุคคลที่พร้อมจะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง กล้าเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างองอาจ ไม่หวั่นไหวต่อการถูกผู้อื่นติเตียน มีจิตใจมั่นคง แม้ว่าจะมีอุปสรรคหรือปัญหาใด ๆ ก็ไม่ยอมล้มเลิก หรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใด
4. ความขยันหมั่นเพียร มีมานะ หมายถึง ความรู้สึกหรือลักษณะการกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงความเพียรพยายาม อดทนอดกลั้น ต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างแน่วแน่ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ รู้จักวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่ของตนอยู่เสมอ

ทั้งนี้เพื่อใช้ในการกำหนดนิยามของความรับผิดชอบและการสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบสำหรับการวิจัยต่อไป

5.5 การปลูกฝังความรับผิดชอบ

เกียรติ ศรีพงษ์ (2505: 16 – 19) เสนอแนะข้อคิดเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบ ได้แก่

1. ผู้ใหญ่ควรทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กให้กระจ่างว่า เด็กมีอุปนิสัยอย่างไร
2. เด็กย่อมต้องการความรับผิดชอบชั่วดีไปตามระดับความสามารถของเขา เราควรส่งเสริมหาวิธีให้เขาได้เรียนรู้แก้ปัญหาต่างๆ ให้เขาได้รู้จักช่วยตนเองให้เขาเป็นตัวของตัวเองคอยควบคุมแนะนำเมื่อจำเป็น
3. การที่เด็กจะมีความรับผิดชอบได้ดีเราควรปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัยอันดีงาม แต่เริ่มแรกก่อนที่บ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมวินัยให้ได้ดีโดยการส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติร่วมมือกันรับผิดชอบกับคนอื่น
4. บรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียนย่อมเป็นรากฐานแห่งชีวิตจิตใจที่สำคัญยิ่งต่อเด็ก การปกครองดี การเดินสายกลางไม่เคร่งครัดจนเกินไปจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะฝึกให้เด็กมีความสำนึกในสิทธิและหน้าที่

ชม ภูมิภาค (จิรัชญา ทิขัตติ. 2550: 36; อ้างอิงจาก ชม ภูมิภาค. 2518: 25) ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่ในวัยเด็ก คุณลักษณะนี้จะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ ในระยะแรก ๆ ของชีวิต เด็กยังช่วยตนเองไม่ได้ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นตลอดเวลา เมื่อโตขึ้นจะมีความสามารถในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และช่วยตัวเองได้มากขึ้น การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็ก จึงควรเริ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มด้วยการที่ให้งานง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง ดังนั้น ครูควรจัดสถานการณ์การเรียนการสอนในโรงเรียนให้แก่เด็ก เพื่อปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบให้เขาเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเองได้

เสรี อินทร์คง (2535 : 58) ได้สรุปข้อเสนอนแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงานของบุคคลว่า ควรฝึกให้มีนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่ในวัยเด็ก ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่าย ๆ เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้บิดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนให้แก่ผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นขั้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ทำไว้แล้ว ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อมิให้ไปก้าวล่วงงานของคนอื่น ๆ และต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสิ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

สรุปข้อเสนอนแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบนั้น ควรเริ่มฝึกตั้งแต่เด็กและควรเริ่มจากบ้านแล้วจึงมาปฏิบัติต่อที่โรงเรียน โดยการมอบหมายงานที่ง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อมอบหมายงานแล้วควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น ชี้แจงให้เด็กได้รู้และเข้าใจถึงขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและต่อคน

อื่น ซึ่งการปลูกฝังความรับผิดชอบนอกจากจะสอนเนื้อหาหรือการบอกเล่าแล้วโดยการนำเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการแทรกเสริมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องติดตามดูแล และสนับสนุนส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอ

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

จันทรา พวงยอด (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง การศึกษาวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียนสูงขึ้นในทุกสัปดาห์ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนในการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับจากสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 3 แต่ในสัปดาห์ที่ 4 นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนในการเรียนลดลงเล็กน้อย และมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกในสัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 6 ตามลำดับ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านการเรียน ด้านการยอมรับผลการกระทำของตนเองสูงขึ้น หลังจากการใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกวิทย์ โทบุรินทร์ (2546: 90-91) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ผ่านห้องเรียนเสมือนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองให้เรียนด้วยห้องเรียนเสมือน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนผ่านห้องเรียนเสมือนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนผ่านห้องเรียนเสมือนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คณิงนิจ พุ่มพวง (2546: 67) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 40 ลงมา ได้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง 36 คน สุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลอง 18 คน กลุ่มควบคุม 18 คน ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับนักเรียนในกลุ่มควบคุม หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองกับนักเรียนในกลุ่มควบคุม มีความรับผิดชอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิพา สาริพันธ์ (2549: 65) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนหลังเรียนสูงขึ้น อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนหลังเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ยาใจ ปะมาคะเต (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบต่อการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรัชญา ทิขัตติ (2550: 67-68) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอนมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน

สุจิตรา ธนะสูตร (2552: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง นิสัยทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เพศหญิงและการส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง 2) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบของบุคคลจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความเอาใจใส่ ใฝ่รู้ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทั้งนี้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจะปลูกฝังในเรื่องความรับผิดชอบให้กับผู้เรียนควบคู่ไปกับความรู้และเนื้อหาเพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนักและปฏิบัติตนตามหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบในการเรียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 280 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

กลุ่มทดลอง ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จำนวน 40 คน โดยนำนักเรียนมาจัดเรียงตามลำดับคะแนนสูงไปหาต่ำ จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เพื่อแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ในอัตราส่วน 1: 2: 1 ดังนี้

- กลุ่มความสามารถสูง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่อันดับที่ 1 ถึง 10
- กลุ่มความสามารถปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่อันดับที่ 11 ถึง 30
- กลุ่มความสามารถต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่อันดับที่ 31 ถึง 40

เมื่อแบ่งนักเรียนตามความสามารถในอัตราส่วน 1: 2: 1 จะได้นักเรียนที่มีความสามารถสูง จำนวน 10 คน ปานกลาง จำนวน 20 คน และต่ำ จำนวน 10 คน ผลการแบ่งกลุ่มนักเรียน ดังตาราง 7

ตาราง 7 การจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน จำนวน 10 กลุ่ม

ลำดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	ชื่อกลุ่ม
1	A
2	B
3	C
4	D
5	E
6	F
7	G
8	H
9	I
10	J
<hr/>	
11	J
12	I
13	H
14	G
15	F
16	E
17	D
18	C
19	B
20	A

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	ชื่อกลุ่ม
21	A
22	B
23	C
24	D
25	E
26	F
27	G
28	H
29	I
30	J
<hr/>	
31	A
32	B
33	C
34	D
35	E
36	F
37	G
38	H
39	I
40	J

ผลการจัดกลุ่มจะได้ดังนี้

กลุ่ม A	ได้แก่นักเรียนคนที่	1, 20, 21, 40
กลุ่ม B	ได้แก่นักเรียนคนที่	2, 19, 22, 39
กลุ่ม C	ได้แก่นักเรียนคนที่	3, 18, 23, 38
กลุ่ม D	ได้แก่นักเรียนคนที่	4, 17, 24, 37
กลุ่ม E	ได้แก่นักเรียนคนที่	5, 16, 25, 36
กลุ่ม F	ได้แก่นักเรียนคนที่	6, 15, 26, 35
กลุ่ม G	ได้แก่นักเรียนคนที่	7, 14, 27, 34
กลุ่ม H	ได้แก่นักเรียนคนที่	8, 13, 28, 33
กลุ่ม I	ได้แก่นักเรียนคนที่	9, 12, 29, 32
กลุ่ม J	ได้แก่นักเรียนคนที่	10, 11, 30, 31

กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 40 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค โดยมีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองโดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที จำนวน 4 คาบต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 คาบ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD
2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

โดยในขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด แล้วนำไปทดสอบหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ซึ่งมีสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน

1. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 ศึกษา คัดเลือก และรวบรวมเนื้อหาที่จะใช้ในการทดลองสอน โดยนำมาจากหนังสือ หลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตติศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชิวะ) และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร

1.3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD มีองค์ประกอบ และขั้นตอน ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ตัวชี้วัด
3. สาระสำคัญ
4. สาระการเรียนรู้
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

7.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการสร้างความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในการเรียนโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การยกตัวอย่าง หรือใช้เกม แล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

7.2 ขั้นเสนอความรู้ใหม่ ครูสอนความรู้ให้แก่นักเรียนทั้งชั้นด้วยวิธีสอนตรง ประกอบสื่อการสอน เช่น บัตรคำ รูปภาพ เป็นต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้

7.3 ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากใบงานร่วมกับสมาชิก ทุกคนจะต้องเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจและช่วยกันทำงาน ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

7.4 ขั้นทดสอบย่อย ทดสอบความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกทุกคน แต่ละคน จะไม่มีการช่วยเหลือกัน

7.5 ขั้นสรุปผลและสร้างความประทับใจ ครูตรวจคำตอบหรือนักเรียนแลกเปลี่ยน ตรวจคำตอบ รวมคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม โดยนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มมารวมกันหารด้วยจำนวนสมาชิก ซึ่งจะได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของทุกคนในแต่ละกลุ่ม เทียบเกณฑ์ที่กำหนดว่ากลุ่มใดจะเป็นกลุ่มที่ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี และกลุ่มใดดีเยี่ยมจะได้รับรางวัล

8. สื่อการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 1

2.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาในเรื่องความชัดเจน ความเหมาะสมของเนื้อหา ลำดับขั้นในการสอน ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองสอน เพื่อทดสอบหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ความเหมาะสมด้านเวลา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย ก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลอง

2.3 หาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/84.08

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

3.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู และการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขั้นตอน ดังนี้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในการเรียนโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การยกตัวอย่าง หรือใช้เกม

2. ช้่นดำเนินการสอน

2.1 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

2.2 ครูอธิบายเนื้อหาและแจกใบความรู้ให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม พร้อมทั้ง

ทำแบบฝึกหัด

3. ช้่นสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน พร้อมสรุปแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ลงสมุดอีกครั้ง

4. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 2

4.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาในเรื่องความชัดเจน ความเหมาะสมของเนื้อหา ลำดับขั้นในการสอน ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

4.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองสอน เพื่อทดสอบหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ความเหมาะสมด้านเวลา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย ก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลอง

4.3 หาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.92/82.58

5. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / จุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักและการใช้ภาษาไทย

5.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ตอบถูก ให้ 1 คะแนน และตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

6. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 3

6.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข และดูความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

ให้ +1 = แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ 0 = ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ -1 = แน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

บันทึกผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่ง

หมายความว่า ข้อสอบข้อนั้น ๆ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้แบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 57 ข้อ

6.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 40 คน แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

6.2.1 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง-เต เฟน (Fan, 1952: 1-32) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ในระดับ 0.20 - 0.78 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับ 0.27 - 0.82 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ

6.2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกไว้ 40 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 40 คน เพื่อคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.83

6.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการคัดเลือก และหาคุณภาพทุกขั้นตอนไปจัดพิมพ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 4 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนตามขั้นตอน ดังนี้

7.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale Type) จำนวน 40 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวัดคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ความมีวินัยในตนเอง	10 ข้อ
2. ความกระตือรือร้น	10 ข้อ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	10 ข้อ
4. ความขยันหมั่นเพียร มีมานะ	10 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการให้น้ำหนักคะแนน คือ

1. กำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 3, 2, 1
2. ข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ ในทางที่ดี (ทางบวก) ถ้าตอบสม่ำเสมอ บางครั้ง และไม่เคย จะให้คะแนนเป็น 3, 2 และ 1 ตามลำดับ
3. ข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ ในทางไม่ดี (ทางลบ) ถ้าตอบสม่ำเสมอ บางครั้ง และไม่เคย จะให้คะแนนเป็น 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน ใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายเชิงบวก

ถ้าตอบว่า “สม่ำเสมอ”	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบว่า “บางครั้ง”	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบว่า “ไม่เคย”	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายเชิงลบ

ถ้าตอบว่า “สม่ำเสมอ”	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบว่า “บางครั้ง”	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบว่า “ไม่เคย”	ให้	3	คะแนน

8. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 4

8.1 นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะพฤติกรรม และความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ

8.2 นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 50 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

8.2.1 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วเรียงค่าคะแนนจากสูงไปต่ำ แบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 25% จากนั้นวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-distribution แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.02 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

8.2.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.80

8.3 นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่มีประสิทธิภาพไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 249) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้

ตาราง 8 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂
RC	T ₁	~ X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

RE	แทน	กลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มควบคุม
R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
X	แทน	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
~X	แทน	การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

2.1 ขอบเขตหมายและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2.2 ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วย สุ่มจากประชากร จำนวน 7 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 280 คน สุ่มมา 2 ห้องเรียน ห้องละ 40 คน รวมจำนวน 80 คน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

2.3 จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงกระบวนการเรียน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียนและวิธีประเมินผลการเรียนรู้ในการทดลองครั้งนี้

2.4 ทดสอบก่อนเรียน (Pre - Test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการ

เรียน ก่อนที่จะทำการสอนในคาบแรก แล้วเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบและแบบสอบถามไว้เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป

2.5 การดำเนินการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน และเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากัน กลุ่มละ 14 คาบ คาบละ 50 นาที ดังนี้

2.5.1 กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

2.5.2 กลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

2.6 ทดสอบหลังเรียน (Post - Test) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนทั้ง 14 คาบแล้ว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน เป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วทำการตรวจให้คะแนน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู โดยใช้สถิติแบบ t-test for Independent Samples ในรูป Difference Scores

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติแบบ t-test Dependent Samples

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3.1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	คะแนน
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.2.1 หาคความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2527: 69-70) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2 การหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากตารางวิเคราะห์ข้อสอบของ จุง-เตฟาน (Fan. 1952: 63) โดยใช้สูตรดังนี้

3.2.2.1 ค่าความยาก

$$P = \frac{R}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

3.2.2.2 ค่าอำนาจจำแนก

$$r = \frac{R_U - R_L}{\frac{n}{2}}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

3.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยคำนวณจากสูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 198)

$$r_{11} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_{11}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = $1 - p$
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.2.4 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วหาค่า t เป็นรายข้อ โดยวิธีแจกแจงที่ (t - distribution) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 131 - 132) ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}; df = n(n-1)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3.2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน โดยใช้สูตรการคำนวณของ ครอนบัค (Cronbach) ซึ่งใช้ได้กับเครื่องมือวัดที่แต่ละข้อคำถามไม่ได้ตรวจให้คะแนน 1 หรือ 0 แต่เป็นการตรวจให้คะแนนในลักษณะอื่น ๆ เช่น การทำข้อสอบอัตนัยที่ตอบแล้วได้คะแนนแต่ละข้อไม่เท่ากัน การทำแบบสอบถามที่ตอบแล้วได้คะแนนแต่ละข้อเป็น 3, 2, 1 เป็นต้น (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200) โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ ได้จากสูตร $s^2 = \frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

3.2.6 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ จะใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2544: 125 – 126) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{n} \right)}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\left(\frac{\sum Y}{n} \right)}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังการทดลอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการทดลอง

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.3.1 สถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 กับข้อ 4

เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples ในรูป Difference Scores (Scott and Wertheimer, 1967: 264) มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}}$$

$$s_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{S \frac{2}{n_1} + S \frac{2}{n_2}}$$

$$S \frac{2}{D} = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบ t - distribution
	MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	$S \frac{2}{D}$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
$^s MD_1 - MD_2$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2

3.3.2 สถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 5 และ 6

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู โดยใช้สูตร t – test แบบ Dependent Samples (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} ; df = n-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
	n	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
t	แทน	ค่าสถิติของหารแจกแจงแบบที (t – distribution)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
5. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - test$ Independent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	40	26.78	3.58	3.24*
กลุ่มควบคุม	40	23.85	4.45	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ $t - test$ Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยกลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	19.85	4.28	277	2351	13.15*
หลังเรียน	40	26.78	3.58			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยกลุ่มควบคุม	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	20.08	4.82	151	755	10.96*
หลังเรียน	40	23.85	4.45			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ t – test Independent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	40	49.68	2.08	3.18*
กลุ่มควบคุม	40	47.60	3.56	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test Dependent Samples ได้ผล ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลทดสอบความรับผิดชอบในการเรียนกลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	42.45	2.92	289	2485	14.32*
หลังเรียน	40	49.68	2.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD หลังเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยแตกต่างจากก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลทดสอบความรับผิดชอบในการเรียนกลุ่มควบคุม	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	44.95	4.72	106	420	8.81*
หลังเรียน	40	47.60	3.56			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยแตกต่างจากก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
5. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. สามารถนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น
2. ผลการทดลองจะเป็นข้อมูลในการเสนอทางเลือกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอนที่จะนำไปเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
5. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
6. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 40 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 80 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 16 คาบ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/84.08

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 16 คาบ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ตามแนวทางของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช และหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.92/82.58

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัดทั้ง 4 ด้าน คือ ความรู้ - ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพรายข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ในระดับ 0.20 - 0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในระดับ 0.27 - 0.82 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.83

3.4 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดกรอบการวัดคุณลักษณะไว้ 4 ด้าน คือ ความมีวินัยในตนเอง ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง และความขยันหมั่นเพียร มีมานะ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพ และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-distribution ได้ข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.02 ขึ้นไป และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80

4. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมคาบสอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทั้งหมด 32 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสอน ดังต่อไปนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในการทดลองครั้งนี้

4.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre - Test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

4.3 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกัน คือ เรื่องการวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

4.4 เมื่อจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 16 คาบแล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post - Test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน

4.5 ตรวจสอบแบบทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD และกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู โดยใช้ t-test Independent Samples ตามสมมติฐานข้อ 1 และ 4

5.2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทย ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Samples ตามสมมติฐานข้อ 2, 3, 5 และ 6

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ในหัวข้อ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD นั้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้โดยใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง ปานกลาง และอ่อน คละกันไป นักเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันคิดแลกเปลี่ยนความรู้ จนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD มีการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และในการทดสอบแต่ละครั้ง นักเรียนแต่ละคนจะได้คะแนนที่เรียกว่า คะแนนก้าวหน้า จากนั้นก็นำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกัน แล้วคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับรางวัล ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความสำเร็จของกลุ่ม ดังนั้นหากสมาชิกในกลุ่มได้คะแนนน้อยย่อมส่งผลต่อคะแนนของกลุ่มด้วย การที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และการที่เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า ทำให้เด็กเก่งมีความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดในเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ ได้ลึกซึ้งมากขึ้น อีกทั้งมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ที่จะอธิบายให้กลุ่มเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้รับความสำเร็จทั้งกลุ่ม และการให้รางวัลแก่กลุ่มในชั้นสร้างความประทับใจ เป็นการเสริมแรงทางบวก ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และพยายามปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ด้วยลักษณะดังกล่าวจะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมศักดิ์ ทองบ่อ (2549: 101) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องรูปและเสียงในภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และงานวิจัยของ สมจิตร หงษ์

ษา (2551: 67) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเซตของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือคู่นั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนข้างน้อย การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างนักเรียนมีไม่บ่อยนัก นักเรียนให้ความสำคัญกับการทำงานตามความสามารถของตนเองเป็นหลัก ต่างคนต่างเรียน นักเรียนไม่ได้ช่วยเหลือกัน นักเรียนกลุ่มเก่งจะได้คะแนนสูงในขณะที่กลุ่มอ่อนไม่มีความเข้าใจในบทเรียน และไม่เอาใจใส่การเรียนมากเท่าที่ควร จึงเป็นเหตุให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มควบคุมน้อยกว่ากลุ่มทดลอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

สมมติฐานข้อที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ก่อนและหลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ เกษมศรี ศุภสรณาคม (2546: 76) ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงโดยครูด้วยการให้รางวัลและคำชมเชย หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นจะมีการประเมินความเข้าใจในเนื้อหาเป็นรายบุคคล ซึ่งนักเรียนแต่ละคนไม่มีโอกาสช่วยเหลือกันได้ และคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบจะนำมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดนั้นจะได้รับรางวัล เป็นเกียรติบัตร และคำชมเชย ซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวก และเป็นกระตุ้นให้นักเรียนพยายามที่จะทำคะแนนของตนเองและของกลุ่มให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะได้รับรางวัล ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย การให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลจะทำให้นักเรียนมีการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความกระตือรือร้นให้ความสนใจและรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น นักเรียนจะพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพยายามจะอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ให้เพื่อนเข้าใจมากที่สุดและสมาชิกในกลุ่มจะมีความรับผิดชอบตนเองเพื่อเป้าหมายของกลุ่ม ดังนั้นการให้รางวัล การเรียนรู้ของนักเรียนจึงเป็นสิ่งจูงใจที่มีประสิทธิผลมากที่สุดในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สมมติฐานข้อที่ 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูหลังการทดลองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ แสงสุวี วาดวิจิตร (2554: 95) ที่ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) กับคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย มีการนำสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ใบงาน บัตรคำ เกม เป็นต้น มาประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจใคร่อยากเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูเน้นวิธีการบรรยาย อธิบาย ซักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งในแต่ละคาบเรียนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้นั้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สมมติฐานข้อที่ 4

ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD มีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรัชญา ทิขัตติ (2550: 68-69) ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทย

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD นั้น เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบ โดยก่อนที่นักเรียนจะเรียนได้มีการแบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถคละกันไป และให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ทำให้แต่ละคนเห็นความสำคัญของตนเอง มีความสนุกสนานในการเรียน มีความกล้าที่จะตอบคำถามครู หรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเพื่อน นำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ และขณะเดียวกันยังฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีระบบตลอดเวลา ส่วนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูนั้น เป็นอิสระ ไม่มีข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ในการจัดการเรียนรู้ครูสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียนแล้วดำเนินการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบ จากนั้นนำไปศึกษาค้นคว้าและมาอภิปรายช่วยกันสรุปสาระความรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ประเมินผลการเรียน จะเห็นได้ว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบ ต่างก็เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 5

ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ก่อนและหลังเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ไตรวัฒนธงไชย (2543: 3) ที่ว่า ความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จะต้องมีการหน้าที่ทั้งด้านวิชาการและด้านสังคม โดยจะมีเป้าหมายร่วมกันคือ ผลงานของกลุ่ม และรางวัลหรือคำชมเชย ซึ่งเกิดจากการร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เป็นการเน้นให้นักเรียนทำหน้าที่ของตนให้บรรลุผล เพื่อให้กลุ่มได้รับคะแนนในการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เช่น พูดอธิบาย แสดงความคิดเห็น ร่วมปรึกษาหารือ และยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ด้วยสภาพการณ์และเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดการพึ่งพากันทางบวก ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกันมากขึ้น มีความเข้าใจระหว่างกัน มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากขึ้น กล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก และยัง

ทำให้สุขภาพจิตของแต่ละคนดีขึ้น เพราะไม่ได้รับผลแห่งการกระทำทั้งหมดเพียงผู้เดียว และเมื่อกลุ่มเกิดข้อผิดพลาดก็พร้อมที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ ฮิลด์การ์ด (สมคิด มะเล็งลอย. 2549: 56; อ้างอิงจาก Hilgard. 1967) กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบกลุ่มจะสามารถใช้ความร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มเป็นสิ่งผลักดันให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และปรับพฤติกรรมให้กลุ่มยอมรับเพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จะมีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สมมติฐานข้อที่ 6

ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่เป็นอิสระ ไม่มีข้อกำหนดหรือขั้นตอนใด ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อหาสรุปสาระความรู้ และทำแบบฝึกหัดในใบงาน อีกทั้งมีการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความผ่อนคลายในขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และมีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยสูงขึ้นภายหลังการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประเสริฐ พรหมลา (2554: 71) พบว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จะมีความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้เสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ไม่เน้นวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือใช้วิธีการเดียวกันกับทุกหน่วยการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายได้

1.2 ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนในวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

1.3 เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองไปได้ระยะหนึ่ง (ประมาณ 2 แผนการจัดการเรียนรู้) ควรมีการสับเปลี่ยนสมาชิกระหว่างกลุ่ม โดยยึดหลักการเติมเรื่องคณะนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1: 2: 1 เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างทั่วถึงกว้างขวางขึ้น รวมทั้งเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวเข้ากับสมาชิกในกลุ่มใหม่ เป็นการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD ไปศึกษาวิจัยกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ การคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้จะให้ผลและมีประสิทธิภาพกับตัวแปรอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD กับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Mind Mapping วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2528). เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ.
- กรมวิชาการ. (2536). สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษาครั้งที่ 5 เรื่อง
การนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2534). คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตร ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2524). การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เล่ม 4.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- กฤษฎดา ข้าหลวงวรสิริ. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง
ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขยงเขต ที่ได้รับการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การ
มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนิหาริน ดันเสียงสม. (2548). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการ
อ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกัน
เรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ).
นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติ ศรีพงษ์. (2505). เทคนิคการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา ประสานมิตร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ 2. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชส มีเดีย.
- เกษมศรี ศุภสรณาคม. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (STAD)
กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน).
อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.

- คณิงนิจ วงษา. (2552). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี ในรายวิชาอาหารและโภชนาการ โรงเรียนจอมทองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(อาชีวศึกษา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- คณิงนิจ พุ่มพวง. (2546). การใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน) ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- งานทะเบียนและวัดผล โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม. (2554). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) พุทธศักราช 2554 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 & ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. สำเนา.
- จรรยา สุวรรณทัต ; ดวงเดือน พันธุมนาวิณ; และ เพ็ญแข ปัจจนปัจฉิก. (2521). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช ; และสร้อยกมล สกุรัตน์. (2542). ประมวลบทความการเรียนการสอนและการวิจัยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์พร พวงยอด. (2543). การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2540). คุณสมบัตินในการวัดและคุณภาพของมาตราวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอนไดค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรัชญา ฑิขัตติ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุรีรัตน์ นันทยทวิกุล. (2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2544). เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ณัตจรี แสงพันธ์. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องเศษส่วน ที่เรียนโดยวิธีแบบกลุ่มตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (STAD) กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามปกติ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดรุณี อินทร์บัว. (2549). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบซี ไอ อาร์ ซี ในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. ถ่ายเอกสาร.
- ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2543). รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning Model). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. (2535). วิถีแห่งบัณฑิต การครองตน ครองคน และครองงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวรรณ พรหมมา. (2550). ผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- นพคุณ คุณาชีวะ. (2524). การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิพา สาริพันธ์. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แหล่งเรียนรู้ใน. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : เทคนิคและวิธีการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : บี & บี พับลิชชิง.
- เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน. (2536). วิธีสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน. ใน เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิคอร์ต.

- ปิยธิดา ห่อประทุม. (2551). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรูปแบบการเคลื่อนไหว เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยนันท์ สีสม. (2536). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาประเสริฐ พรมลา. (2554). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบอริยสัจ 4 กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาสมศักดิ์ ทองป้อ. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง รูปและเสียงในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การสอนภาษาไทย). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2544). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เข้าส์ออฟ เคอร์มีส์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2542). การเรียนแบบร่วมมือ ใน ประมวลบทความการเรียนรู้การสอนและการวิจัยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้น.
- พุทธทาสภิกขุ. (2520). ศีลธรรมกับโลกมนุษย์. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- ไพรินทร์ ยิ้มศิริ. (2548). ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนตามรูปแบบ STAD. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

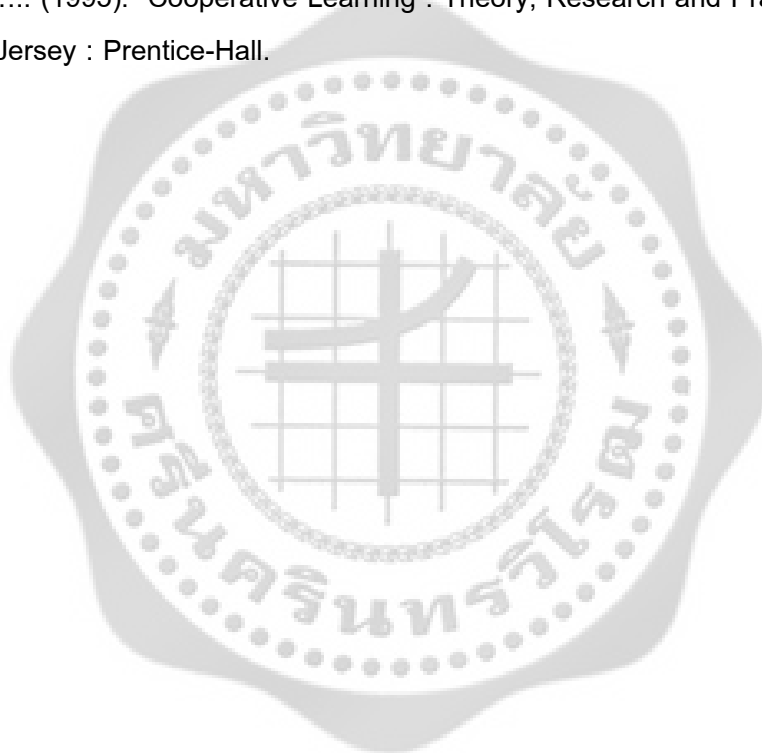
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2537). การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เชียงใหม่คอมเมอร์เชียล.
- มันเกียรติ โกศลนริตติวงศ์. (2541). พุทธธรรม: ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ยาใจ ปะมาคะเต. (2549). ผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
ด้วยเทคนิคจิกซอว์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพา อานันท์สิทธิ์. (2515). การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความคิด
แบบสืบสวนความถนัดในการเรียน และความรู้สึกรับผิดชอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดา ชำครุฑ. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาหลัก
ภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยนาคศิลป์ ระดับนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้
บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สาขาการมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลลิตา อุ๋นทอง. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำบาลีสันสกฤตที่ได้รับ
การสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบปกติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบาง
กะปิสุขุมโนวพันธ์อุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
..... (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- วรรณิ ภิรมย์คำ. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง คำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธีสอน
แบบเอ็กซ์พลลิซิท กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรินทร์ กลมกล่อม. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลประทานอนุเคราะห์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับการ
สอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอลทีเพรส.

- วัลลภ กันทรทรัพย์. (2534). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วาสนา ไตรวัฒน์งไชย. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอตกับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิภาพร มาพบสุข. (2540). การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วีระชัย เจริญวัฒน์ตระกูล. (2550). ผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีบังอร จุ้ยศิริ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีภรณ์ ณะวงศ์ษา. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนแบบ TGT และแบบ STAD และการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร หรดดี. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำประสมโดยใช้เกมกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ กล้านาค. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2542). รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ถ่ายเอกสาร.

- สมคิด มะเล็งลอย. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาอิสลามศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองตะเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์อ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตร หงษ์ษา. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเซตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2536). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กภาพสิทธิ์ : ประสานการพิมพ์.
- สวัสดิ์ ประทุมราช. (2545). การใช้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2514). การพัฒนาคุณภาพประชากรไทย. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2523). เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- সাโรষ বাক্তী. (2522). รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน เรื่อง จริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุจริต เพียรชอบ. (2525). เอกสารการสอนภาษาไทย หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2539). ศิลปะการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ.
- สุจิตรา ธนะสูตร. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจินต์ วิศวะธีรานนท์. (2536). การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนร่วมมือกัน. ประมวลสารชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิทยาศาสตร์ หน่วยที่ 11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุชาดา มุ่งช่อนกลาง. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความร่วมมือในการทำงานกลุ่มระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนด้วยวิธีการแบบร่วมมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ. (2545). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

- เสรี อินทร์คง. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความ
 รับผิดชอบในการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดย
 ใช้สัญญาการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แสงสุรี วาดิจิตร. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทย
 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้
 ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) กับคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรวรรณ แก้วฟอง. (2542). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 ที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถวรรณ นิยะโต. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบตนเอง และ
 ความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้
 การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจจิมา เกิดผล. (2539). กิจกรรมการเรียนการสอนหลักภาษาไทยในโรงเรียนมัธยม. ใน จะสอน
 ภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร. สอวศ์ ดำเนินสวัสดิ์. หน้า 9. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา สุขารมณ และ อรพินทร์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่
 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระบบความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ปกติ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมา. (2540). ข้อสอบ: การสร้างและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- เอกวิทย์ โทปรินทร์. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทาง
 วิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ผ่านห้องเรียนเสมือนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Arends, Richard I. (1994). *STAD. Learning to Teach*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Baroody, Arther J. (1993). *Problem Solving, Reasoning and Communicating, K-8 : Helping
 Children Think Mathematically*. New York : Macmillan.
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw-Hill.
- Fan, Chung-Teh. (1952). *The Item Analysis Table*. New Jersey: Princeton Educational
 Testing Services.

- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Johnson, D.W; & Johnson, R.T. (1987). *Joining Together Group Theory and Group Skills*.
p.23-24.
- Marzano, Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*.
California : Corwin Press.
- Scott., William A. and Michael Wertheimer. (1967). *Introduction to Psychological Research*.
New York : John Wiley & Sons Inc.,
- Slavin, Robert E. (1987, November). "Cooperative Learning and Cooperative School"
Educational Leadership. 45(3) : 7-13.
- (1995). *Cooperative Learning : Theory, Research and Practice*. 2nd ed.
New Jersey : Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาไทย

แบบทดสอบ ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
2	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
3	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
4	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
5	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
6	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
7	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
8	+1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
9	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
10	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
11	0	+1	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
12	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
13	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
14	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
15	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
16	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
17	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
18	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
19	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
20	+1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
21	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
22	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
23	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
24	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
25	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
26	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
27	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

แบบทดสอบ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2			
28	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
29	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
30	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
31	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
30	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
31	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
32	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
33	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
34	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
35	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
36	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
37	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
38	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
39	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
40	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
41	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
42	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
43	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
44	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
45	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
46	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
47	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
48	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
49	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
50	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
51	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
52	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
53	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

แบบทดสอบ ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
54	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
55	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
56	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
57	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
58	0	+1	+1	2	0.67	คัดเลือกไว้
59	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
60	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

แบบสอบถาม ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
2	0	0	+1	1	0.33	ตัดทิ้ง
3	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
4	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
5	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
6	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
7	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
8	+1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
9	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
10	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
11	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
12	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
13	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
14	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
15	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
16	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
17	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
18	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
19	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
20	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
21	0	+1	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
22	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
23	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
24	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
25	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
26	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
27	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
28	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
29	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
30	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
31	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
32	0	0	0	0	0.00	ตัดทิ้ง
33	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
34	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
35	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
36	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
37	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
38	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
39	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้
40	+1	+1	+1	3	1.00	คัดเลือกไว้

ภาคผนวก ข

- ตารางแสดงผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
- ตารางแสดงผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตาราง 17 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
(กลุ่มทดลอง)

คะแนนระหว่างการทดลอง	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย
ครั้งที่ 1	40	15	490	81.67
ครั้งที่ 2	40	15	488	81.33
ครั้งที่ 3	40	15	485	80.83
ครั้งที่ 4	40	15	493	82.17
คะแนนหลังการทดลอง	40	30	1009	84.08

หาค่าจากสูตร

$$E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{n}\right)}{A} \times 100 \quad E_2 = \frac{\left(\frac{\sum Y}{n}\right)}{B} \times 100$$

เกณฑ์การตัดสินกลุ่มทดลอง

	เกณฑ์การตัดสิน	
	E_1	E_2
กำหนดเกณฑ์	80.00	80.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มทดลอง

	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	E_1	E_2
ประสิทธิภาพ	81.44	84.08
การแปลผล	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 18 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู (กลุ่มควบคุม)

คะแนนระหว่างการทดลอง	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย
ครั้งที่ 1	40	15	487	81.17
ครั้งที่ 2	40	15	492	82.00
ครั้งที่ 3	40	15	483	80.50
ครั้งที่ 4	40	15	480	80.00
คะแนนหลังการทดลอง	40	30	991	82.58

หาค่าจากสูตร

$$E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{n}\right)}{A} \times 100 \quad E_2 = \frac{\left(\frac{\sum Y}{n}\right)}{B} \times 100$$

เกณฑ์การตัดสินกลุ่มควบคุม

	เกณฑ์การตัดสิน	
	E_1	E_2
กำหนดเกณฑ์	80.00	80.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มควบคุม

	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	E_1	E_2
ประสิทธิภาพ	80.92	82.58
การแปลผล	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ภาคผนวก ค

- ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
- ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตาราง 19 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.36
2	0.28	0.27
3	0.70	0.27
4	0.58	0.27
5	0.73	0.36
6	0.20	0.36
7	0.80	0.27
8	0.58	0.73
9	0.60	0.45
10	0.40	0.27
11	0.80	0.55
12	0.45	0.55
13	0.55	0.27
14	0.40	0.36
15	0.55	0.36
16	0.48	0.64
17	0.73	0.36
18	0.68	0.55
19	0.80	0.27
20	0.43	0.27
21	0.30	0.36
22	0.50	0.27
23	0.65	0.45
24	0.53	0.82
25	0.35	0.27
26	0.60	0.55
27	0.43	0.73

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
28	0.35	0.58
29	0.68	0.27
30	0.53	0.73
31	0.40	0.55
32	0.65	0.45
33	0.35	0.27
34	0.65	0.64
35	0.43	0.45
36	0.43	0.45
37	0.63	0.64
38	0.50	0.64
39	0.43	0.27
40	0.65	0.45

ค่าความเชื่อมั่น $r_t = 0.83$

ตาราง 20 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 40 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 40 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	11	22	11	121
2	18	30	12	144
3	17	27	10	100
4	12	25	13	169
5	13	29	16	256
6	19	26	7	49
7	15	21	6	36
8	20	30	10	100
9	18	27	9	81
10	16	22	6	36
11	19	31	12	144
12	25	33	8	64
13	21	32	11	121
14	22	28	6	36
15	15	27	12	144
16	21	29	8	64
17	22	30	8	64
18	18	25	7	49
19	23	27	4	16
20	23	28	5	25
21	28	34	6	36
22	24	27	3	9
23	17	20	3	9
24	16	25	9	81
25	23	25	2	4
26	31	35	4	16

ตาราง 20 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 40 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 40 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
27	20	25	5	25
28	22	29	7	49
29	17	22	5	25
30	23	26	3	9
31	24	28	4	16
32	20	27	7	49
33	19	23	4	16
34	24	27	3	9
35	26	30	4	16
36	18	25	7	49
37	19	22	3	9
38	26	31	5	25
39	22	26	4	16
40	11	19	8	64
	$\bar{X}_1 = 19.85$	$\bar{X}_2 = 26.78$	$\sum D = 277$	$\sum D^2 = 2351$

ตาราง 21 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 40 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 40 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	17	25	8	64
2	32	34	2	4
3	16	21	5	25
4	24	26	2	4
5	25	28	3	9
6	23	29	6	36
7	16	22	6	36
8	27	30	3	9
9	18	26	8	64
10	23	24	1	1
11	13	20	7	49
12	23	25	2	4
13	18	24	6	36
14	27	31	4	16
15	26	27	1	1
16	16	20	4	16
17	23	25	2	4
18	17	16	-1	1
19	20	24	4	16
20	25	29	4	16
21	25	27	2	4
22	15	23	8	64
23	25	29	4	16
24	23	28	5	25
25	15	20	5	25
26	20	22	2	4

ตาราง 21 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 40 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 40 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
27	17	19	2	4
28	14	21	7	49
29	17	20	3	9
30	18	19	1	1
31	12	15	3	9
32	13	16	3	9
33	21	27	6	36
34	17	22	5	25
35	19	22	3	9
36	29	31	2	4
37	18	23	5	25
38	21	24	3	9
39	15	19	4	16
40	20	21	1	1
	$\bar{X}_1 = 20.07$	$\bar{X}_2 = 23.85$	$\sum D = 151$	$\sum D^2 = 755$

ตาราง 22 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 60 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 60 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	43	54	11	121
2	43	48	5	25
3	43	46	3	9
4	44	49	5	25
5	37	48	11	121
6	34	50	16	256
7	44	47	3	9
8	40	52	12	144
9	43	49	6	36
10	38	48	10	100
11	42	49	7	49
12	37	49	12	144
13	42	50	8	64
14	38	48	10	100
15	43	46	3	9
16	44	50	6	36
17	45	49	4	16
18	45	49	4	16
19	44	49	5	25
20	43	50	7	49
21	43	52	9	81
22	42	51	9	81
23	44	48	4	16
24	40	49	9	81
25	43	46	3	9
26	40	51	11	121

ตาราง 22 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน(X_1)	หลังเรียน(X_2)	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
	60 คะแนน	60 คะแนน	D	D^2
27	42	49	7	49
28	45	49	4	16
29	44	50	6	36
30	43	49	6	36
31	43	47	4	16
32	48	53	5	25
33	47	54	7	49
34	41	51	10	100
35	38	51	13	169
36	44	53	9	81
37	47	53	6	36
38	45	49	4	16
39	43	50	7	49
40	44	52	8	64
	$\bar{X}_1 = 42.45$	$\bar{X}_2 = 49.68$	$\sum D = 289$	$\sum D^2 = 2485$

ตาราง 23 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 60 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 60 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	45	46	1	1
2	51	52	1	1
3	35	42	7	49
4	51	52	1	1
5	48	51	3	9
6	53	55	2	4
7	47	49	2	4
8	50	52	2	4
9	52	54	2	4
10	49	50	1	1
11	41	49	8	64
12	49	50	1	1
13	37	42	5	25
14	46	48	2	4
15	36	43	7	49
16	48	48	0	0
17	43	45	2	4
18	49	50	1	1
19	48	49	1	1
20	50	52	2	4
21	49	49	0	0
22	46	48	2	4
23	52	53	1	1
24	42	46	4	16
25	42	44	2	4
26	43	45	2	4

ตาราง 23 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน(X_1) 60 คะแนน	หลังเรียน(X_2) 60 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
27	43	47	4	16
28	46	49	3	9
29	38	42	4	16
30	47	49	2	4
31	46	49	3	9
32	43	44	1	1
33	43	47	4	16
34	38	40	2	4
35	43	46	3	9
36	45	47	2	4
37	44	46	2	4
38	39	44	5	25
39	42	45	3	9
40	39	45	6	36
	$\bar{X}_1 = 44.95$	$\bar{X}_2 = 47.60$	$\sum D = 106$	$\sum D^2 = 420$

ภาคผนวก ง

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ภาคการเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ปีการศึกษา 2555
จำนวน 5 คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.1/3 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

สาระสำคัญ

คำนาม เป็นคำที่ใช้เรียกคน สัตว์ และสิ่งของ ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน การศึกษาเรื่อง คำนามเกี่ยวกับ ความหมาย ประเภท และหน้าที่ให้เข้าใจ แล้วนำไปใช้ได้ถูกต้อง จะทำให้การ สื่อสารมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย และชนิดของคำนาม
2. ลักษณะคำนามแต่ละชนิด
3. การใช้คำนามในประโยค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำนามได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกชนิดของคำนามและยกตัวอย่างได้
3. นักเรียนสามารถบอกหน้าที่ของคำนามแต่ละชนิดและยกตัวอย่างได้
4. นักเรียนสามารถใช้คำนามประกอบคำต่าง ๆ ในประโยคได้อย่างถูกต้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีความรับผิดชอบ
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนเล่นเกมทายใจโดยตั้งคำถามดักตามขั้นตอนดังนี้ ให้นักเรียนคนหนึ่งนึกถึงอะไรไว้ อย่างหนึ่งใจ อาจเป็นมะม่วง นก ผ้าห่ม กลางคืน ความรัก ฯลฯ ต่อจากนั้นให้นักเรียนอีกคนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งตั้งคำถามดักไม่ให้เกิน 15 คำถาม โดยคำถามดักบังคับให้ตอบเพียงว่า “ใช่” หรือ

“ไม่ใช่” เท่านั้น (ลักษณะคำถามจะจำกัดวงของสิ่งที่นึกไว้ให้แคบลงเรื่อย ๆ ในแต่ละครั้งที่ถาม จนในที่สุดจะถึงจุดที่ผู้ถามสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่นึกไว้ในใจของผู้ตอบคืออะไร)

ตัวอย่าง ด.ช. ก นึกถึง “กะปิ” ไว้ในใจ

1. ด.ญ. ข ตั้งคำถามแรกว่า “สิ่งที่นึกไว้มีชีวิต ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ไม่ใช่”
2. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “เป็นของใช้ ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ไม่ใช่”
3. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “เป็นของกิน ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ใช่”
4. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “เป็นอาหารสำเร็จรูปแล้ว ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ไม่ใช่”
5. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “เป็นของเหลว ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ไม่ใช่”
6. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “ใช้ประกอบอาหารคาว ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ใช่”
7. ด.ญ. ข ถามต่อไปว่า “ทำจากสัตว์ ใช่ไหม”
ด.ช. ก ต้องตอบว่า “ใช่”

เมื่อตั้งคำถามดักให้แคบลง ๆ มาถึงจุดนี้ ด.ญ. ข ย่อมรู้ทันทีว่าน่าจะเป็นกะปิ จึงถามว่า กะปิ ใช่ไหม ด.ช. ก ก็ต้องตอบว่า ใช่ เป็นอันว่า ด.ญ. ข ชนะโดยใช้คำถามดักเพียง 7 คำถามเท่านั้น แต่ถ้าหาก ด.ญ. ข ถามไปจนเกิน 15 คำถาม ก็ยังทายไม่ถูกว่า ด.ช. ก นึกถึงสิ่งใด ด.ญ. ข ก็เป็นฝ่ายแพ้

เมื่อเล่นเกมจบแล้ว ครูชวนให้นักเรียนสังเกตต่อไปเกี่ยวกับคำต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับในเกม เพื่อโยงไปสู่ความเข้าใจเรื่องคำนาม พร้อมกันนั้นก็แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

คาบที่ 2 - 3

ขั้นเสนอความรู้ใหม่

1. ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับคำและชนิดของคำนามประกอบการซักถาม จากนั้นให้นักเรียนศึกษาไปความรู้เพิ่มเติม

2. สุ่มนักเรียน 4 - 5 คน ให้ยกตัวอย่างคำนามแต่ละชนิดเพื่อให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนสังเกตตัวอย่างคำ และอธิบายความหมายของคำนามชนิดนั้น ๆ

แนวคำตอบ สามานยนาม คือ คำนามไม่ชี้เฉพาะ เช่น ถนน ภูเขา ช้าง โทรศัพท์ ฯลฯ

วิสามานยนาม คือ คำนามชี้เฉพาะ เช่น นครศรีธรรมราช โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม นครตรา ฯลฯ

3. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำนามแต่ละชนิด โดยครูเสริมและสรุปอีกครั้ง

4. ครูนำแถบประโยคติดบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันบอกว่ามีคำนามใดบ้างและอยู่ส่วนใดของประโยค ทำหน้าที่อะไร

4.1 ทำหน้าที่ประธานในประโยค เช่น พระอาทิตย์ตก, พระจันทร์เต็มดวง

4.2 ทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค เช่น แม่ทำอาหาร, น้องเขียนจดหมาย

คาบที่ 4

ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม

ให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามกลุ่ม STAD ที่จัดเตรียมไว้ โดยครูแจกใบงานให้นักเรียนได้ศึกษาชนิดและหน้าที่ของคำนาม นักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ลักษณะของคำนามแต่ละชนิด และหน้าที่ของคำนาม เพื่อการสอบเก็บคะแนนกลุ่ม ดังนั้น นักเรียนในกลุ่มเดียวกันต้องช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และสามารถอธิบายเหตุผลของคำตอบในใบงาน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจในเนื้อหาก่อนที่จะถามครูหรือเพื่อนกลุ่มอื่น

คาบที่ 5

ขั้นทดสอบย่อย

หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้และทบทวนความรู้ เรื่อง คำนาม เป็นกลุ่ม STAD แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่อง คำนาม เป็นรายบุคคลโดยไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (กำหนดเวลา 10 - 15 นาที)

ขั้นสรุปผลและสร้างความประทับใจ

คะแนนก้าวหน้าของนักเรียนได้จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบครั้งก่อน โดยอาศัยเกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนด เมื่อได้คะแนนก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนแล้วจึงหาคะแนนปรับปรุงของกลุ่ม ซึ่งได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนปรับปรุงของสมาชิกทุกคน กลุ่มใดที่ได้รับคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดจะมีชื่อติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. แถบประโยค 8 ประโยค ได้แก่
 - นกอยู่บนต้นไม้
 - สมชายเกิดที่จังหวัดปัตตานี
 - ผึ้งนกบินอพยพข้ามทวีป
 - บริษัทนี้ใช้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง
 - ความดีย่อมชนะความชั่ว
 - การทำงานทำให้ชีวิตมีคุณค่า
 - ซอ 2 คันทันนั้นสวยงาม
 - พี่ซื้อรองเท้าใหม่ 1 คู่
2. ใบความรู้
3. ใบงาน เรื่อง คำนาม

4. แบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่อง คำนาม

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีวัดและประเมินผล

- 1.1 คะแนนใบงาน เรื่อง คำนาม
- 1.2 คะแนนแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่อง คำนาม
- 1.3 การปฏิบัติงานกลุ่ม

2. เครื่องมือวัดและประเมินผล

- 2.1 ใบงาน เรื่อง คำนาม
- 2.2 แบบทดสอบท้ายบทเรียนแบบปรนัย 15 ข้อ และอัตนัย 5 ข้อ
- 2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- 3.1 นักเรียนได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จากการทำใบงาน
- 3.2 นักเรียนได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
- 3.3 นักเรียนแต่ละคนผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มตามที่

กำหนดไว้

สรุปผลการสอน

1. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะ / ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการสอน
(นางสาวลักขณา รักเถาว์)

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบอัตนัย

ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
3 (ดี)	- เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้
	- การสะกดคำมีความถูกต้อง
	- มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ
2 (พอใช้)	- เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้
	- การสะกดคำผิดเล็กน้อย
	- มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ
1 (ควรปรับปรุง)	- เขียนไม่ตรงประเด็น
	- การสะกดคำผิดมาก
	- มีการเว้นวรรคโดยฉีกคำ
0	- ไม่ตอบ

เกณฑ์การผ่าน

ตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม.....

วิชา.....รหัสวิชา.....ระดับชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
การให้ความร่วมมือในการทำงาน			
ความกระตือรือร้นในการทำงานกลุ่ม			
การแสดงความคิดเห็น			
ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด			
ความเป็นระเบียบ			
รวม			

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
การให้ความร่วมมือในการทำงาน	ทุกคนให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันทำงาน	มีผู้ไม่ให้ความช่วยเหลือและไม่ร่วมมือกันทำงาน 1 คน	มีผู้ไม่ให้ความช่วยเหลือและไม่ร่วมมือกันทำงาน 2 คน
ความกระตือรือร้นในการทำงานกลุ่ม	มีความกระตือรือร้นในการทำงานทุกคน	มีผู้ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน 1 คน	มีผู้ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน 2 คน
การแสดงความคิดเห็น	ทุกคนร่วมกันในการแสดงความคิดเห็น	มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น 1 คน	มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น 2 คน
ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด	ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดเล็กน้อย	ทำงานเสร็จครึ่งหนึ่งและไม่ทันเวลาที่กำหนด
ความเป็นระเบียบ	จัดอุปกรณ์และสถานที่อยู่ในสภาพเดิม	อุปกรณ์และสถานที่อยู่ในสภาพเดิมโดยครูแนะนำ	ครูแนะนำแล้วแต่อุปกรณ์และสถานที่ไม่อยู่ในสภาพเดิม

เกณฑ์การประเมิน คะแนนรวม 15 คะแนน

คะแนน 12 - 15 หมายถึง ระดับดี

คะแนน 8 -11 หมายถึง ระดับพอใช้

คะแนน 0 -7 หมายถึง ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนแต่ละคนต้องได้คะแนนตั้งแต่ 11 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบความรู้ เรื่อง คำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ พืช สิ่งของ สถานที่ อารมณ์ ความรู้สึก รวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

✳ **ชนิดของคำนาม** คำนามแบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. **สามาณยนาม** คือ คำนามสามัญที่ใช้เป็นชื่อทั่วไป หรือเป็นคำเรียกสิ่งต่างๆ โดยทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะเจาะจง เช่น คน, รถ, หนังสือ, กล้วย เป็นต้น

2. **วิสามานยนาม** คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ พืช ต้นไม้ โดยระบุชื่อ หรือคำเฉพาะลงไป

เช่น พระรามเป็นตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์
ดอยสุเทพอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่
อรุโณทัยได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้าห้อง
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีประดิษฐานอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา

3. **สมุหนาม หรือคำนามรวมหมู่** คือ คำนามที่แสดงหมวดหมู่ของคน สัตว์ สิ่งของ โดยจะอยู่หน้านามทั่วไปเสมอ

เช่น	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">ฝูงปลา</td> <td style="width: 50%;">ฝูงลิง</td> </tr> <tr> <td>กองทหาร</td> <td>กองลูกเสือ</td> </tr> <tr> <td>โขลงช้าง</td> <td>ช่อดอกไม้</td> </tr> <tr> <td>เหล่าดาราร</td> <td>เหล่านักร้อง</td> </tr> <tr> <td>คณะกรรมการ</td> <td>คณะรัฐมนตรี</td> </tr> <tr> <td>พรรคประชาธิปัตย์</td> <td>บริษัทซีพีเอฟปหลาย</td> </tr> </table>	ฝูงปลา	ฝูงลิง	กองทหาร	กองลูกเสือ	โขลงช้าง	ช่อดอกไม้	เหล่าดาราร	เหล่านักร้อง	คณะกรรมการ	คณะรัฐมนตรี	พรรคประชาธิปัตย์	บริษัทซีพีเอฟปหลาย
ฝูงปลา	ฝูงลิง												
กองทหาร	กองลูกเสือ												
โขลงช้าง	ช่อดอกไม้												
เหล่าดาราร	เหล่านักร้อง												
คณะกรรมการ	คณะรัฐมนตรี												
พรรคประชาธิปัตย์	บริษัทซีพีเอฟปหลาย												

4. **ลักษณนาม** คือ คำนามที่บอกลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ จะอยู่หลังคำบอกจำนวน หรือหลังคำนามทั่วไป เช่น ตัว ลำ รูป คำลักษณนามบางคำใช้ซ้ำกับคำนามข้างหน้า เช่น โครงการ 3 โครงการ, ประเทศหลายประเทศ เป็นต้น ลักษณะนามเช่นนี้ เรียกว่า ลักษณนามซ้ำชื่อ

✳ **การใช้ลักษณนาม** พอสังเกตได้ดังนี้

4.1 ลักษณะนามบอกชนิด

ลักษณนาม	สำหรับใช้
พระองค์	ผู้ที่นับถืออย่างสูง เช่น พระพุทธเจ้า พระราชา เทวดาที่เป็นใหญ่
องค์	เจ้านายชั้นสูง
องศ์	เจ้านาย เทวดา สิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า
รูป	ภิกษุ สามเณร ชี นักพรตต่าง ๆ
ตน	ยักษ์ ภูตผีปีศาจ นักสิทธิ์ เช่น ฤๅษี วิทยากร

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
คน	มนุษย์ทั่วไป
ตัว	สัตว์ สิ่งของบางอย่าง เช่น เครื่องเรือน โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ตะปู ปากกา ตึกตา เป็นต้น
ใบ	ภาษาละ ใบไม้ เป็นต้น
เรื่อง	เรื่องราว ข้อความ คดีต่าง ๆ
สิ่ง, อัน	สิ่งของหรือกิจการทั่วไป
เลา	ปี ขลุ่ย
เชือก	ช้างบ้าน
เรือน	นาฬิกา
เล่ม	หนังสือ เกวียน เทียน เข็ม กรรไกร สิว เป็นต้น

4.2 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
กอง	ทัพ ทหาร คนทำงานรวมกัน ของที่กองรวมไว้ เช่น อัฐิ ทราย เป็นต้น
พวก, เหล่า	คน สัตว์ สิ่งของที่อยู่รวมกัน และมีลักษณะอย่างเดียวกัน
ฝูง	สัตว์พวกเดียวกันที่ไปด้วยกันคราวละมาก ๆ
สำรับ, ชุด	คนหรือสิ่งของที่มีครบตามอัตรา
โรง	มหรสพที่มีโรงเล่น
วง	คนชุดหนึ่งที่ล้อมวงกัน เช่น เตะตะกร้อ เล่นดนตรี สักวา เป็นต้น
ดัด	ของที่ทำให้ติดเรียงกันเป็นพืด
หมวด	คน สัตว์ สิ่งของ ที่แยกมารวมกันได้
หมู่	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ
คณะ	คนที่อยู่ในสำนักหนึ่ง หรือในหน้าที่ทำการอย่างหนึ่ง

4.3 ลักษณะนามบอกสีฐาน

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
วง	ของที่มีรูปเป็นวง เช่น แหวน กำไล เป็นต้น
หลัง	ของที่มีรูปเป็นหลังคา เช่น เรือน ตึก มุ้ง กุบ เป็นต้น
แผ่น	ของที่มีรูปแบน ๆ เช่น กระดาษ กระดาน กระเบื้อง อัฐิ เป็นต้น
ผืน	ของที่มีรูปแบน บาง กว้าง ใหญ่ เช่น ผ้า เสื่อ พรม เป็นต้น
แถบ	ของที่แบน บาง แคบ แต่ยาว เช่น ผ้าแคบ ๆ แต่ยาว เป็นต้น
บาน	ของเป็นแผ่นที่มีกรอบ เช่น ประตู หน้าต่าง กระจกเงา เป็นต้น

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
ลูก	ของที่มีรูปกลม ๆ เช่น ผลไม้ ลูกหิน เป็นต้น
แท่ง	ของทีบหนามีรูปร่างยาว ๆ เช่น ดินสอ เหล็ก ตะกั่ว เป็นต้น
คัน	ของที่มีส่วนสำหรับถือและลาก รูปร่างยาว ๆ เช่น ร่ม จักร ฆนุ หน้าไม้ ช้อน ส้อม ช้อน เบ็ด(ที่มีคัน) ไถ รถ เป็นต้น
ลำ	ของกลมยาวมีปล้องคัน เช่น ไม้ไผ่ อ้อย พาหนะ เช่น เรือ เป็นต้น
ดวง	ของที่เป็นรอยกลม ๆ เช่น รอยต่าง ตราต่าง ๆ ของที่มีแสง เช่น ตะวัน ดวงจันทร์ ดาว วิญญาณ เป็นต้น
กระบอก	ของกลมยาวแต่กลวง เช่น ข้าวหลาม พลุ ปืน เป็นต้น
เส้น	ของที่เป็นเส้นเล็กยาว เช่น เชือก ลวด ด้าย เป็นต้น
สาย	ของที่เป็นทางยาว เช่น ถนน ลำน้ำ เป็นต้น
ปาก	เช่น แห อวน สวิง โพงพาง เป็นต้น
ปิ่น	เสี้ยน
ซี่	ของเล็กยาวตั้งเรียงกันเป็นแถว เช่น ซี่กรง ซี่ฟัน เป็นต้น

4.4 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
คู่	ของที่มีชุดละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า ช้อนกับส้อม เข็มเทียน เป็นต้น
โหล	ของที่รวมกัน 12 สิ่ง
กู่ลี	ผ้าห่อหนึ่งี่รวมกัน 20 ผืน
ชื่อมาตราต่าง ๆ	เช่น โยชน์ ชั่ง เกวียน ใช้กับ ของที่ชั่ง ตวง วัด และเวลา
ชื่อภาชนะต่าง ๆ	เช่น ตุ่ม ไห ใช้กับ ของที่ตวงด้วยภาชนะนั้น

4.5 ลักษณะนามบอกอาการ

ลักษณะนาม	สำหรับใช้
จีบ	ของที่เป็นจีบ เช่น พลุ
มวน	ของที่เป็นมวน เช่น บุหรี่
มัด	ของที่เป็นมัด เช่น ฟืน
พับ	ของที่พับไว้ เช่น ผ้าต่าง ๆ
กำ, ฟอน	ของที่ทำเป็นกำ ฟอน เช่น หญ้า ผัก เป็นต้น

5. **อาการนาม** คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่มีรูปลักษณะ ใช้คำว่า การ หรือ ความ นำหน้า

※ **หลักการใช้คำว่า การ และ ความ**

การ

- ใช้นำหน้าคำกริยาที่มองเห็น เช่น การวิ่ง การเดิน การกิน การนอน การกราบ การมอง เป็นต้น
- ใช้นำหน้าคำกริยาที่มองไม่เห็น เช่น การคิด การฝัน เป็นต้น

ความ

- ใช้นำหน้าคำกริยาที่มองไม่เห็น เช่น ความคิด ความฝัน ความรัก เป็นต้น
- ใช้นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความงาม ความสวย ความดี ความเร็ว ความง่าย ความเพียร ความจน เป็นต้น

😊 **ข้อสังเกต** คำว่า การ และ ความ นำหน้านามทั่วไป ถือว่าเป็น सामान्यนาม ไม่ใช่นามบอกอาการ หรืออาการนาม เช่น การประปา การเมือง การเรียน การคลัง การงาน เป็นต้น

※ **หน้าที่ของคำนาม**

คำนามทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค ดังนี้

1. เป็นประธานของประโยค เช่น คุณพ่อขับรถ สุนัขวิ่งเล่น แม่ครัวทำอาหาร นักเรียนทำการบ้าน
2. เป็นกรรมของประโยค เช่น น้องกินขนม ตำรวจจับผู้ร้าย ครูติ้มนักเรียน เสือกินเนื้อ
3. เป็นคำขยายคำอื่น เช่น นายชอบการโรงกำลังรดน้ำต้นไม้ ตุ๊กตาขาววิ่งสวยมาก ฉันซื้อพัดหมี่โคราชมาฝากเธอ
4. เป็นส่วนเติมเต็มของประโยค เช่น รองเท่านั้นเป็นกล้วยไม้ป่า สมชายเหมือนพ่อ สุดาเป็นทันตแพทย์ สละคล้ายระกำ พวกเราเป็นนักเรียน โรงเรียนคือสถานที่ให้ความรู้
5. เป็นคำเรียกขานในฐานะประธาน กรรม หรือเรียกขานลอย ๆ เช่น หนูจ๋า ข้ามถนนระวังรถนะ เจ้าสินवल อย่ากั้ตรงเท้าฉันนะ เพื่อน ๆ คุณครูสั่งการบ้านอีกแล้ว

ใบงาน เรื่อง คำห้าม

ก. บอกความหมายของคำห้ามทั้ง 5 ชนิด พร้อมยกตัวอย่างชนิดละ 5 คำ

سامานยนาม คือ

.....

.....

.....

วิسامานยนาม คือ

.....

.....

.....

สมุหนาม คือ

.....

.....

.....

ลักษณนาม คือ

.....

.....

.....

อาการนาม คือ

.....

.....

.....

ข. นำคำนามในกรอบไปเขียนลงในบ้านคำนามต่าง ๆ ให้ถูกประเภท

ฝูงนก	การวิ่ง	ประเทศไทย	กองขยะ	ทศกัณฐ์
การบ้าน	รถยนต์	ทหารเรือ	เกษตรกร	โขลงช้าง
ถ้าเขียงดาว	ลูกเสือ	ช้าง 3 เชือก	พระปิยมหาราช	การเมือง
กล้วยปิ้ง	ไข่ 6 โหล	อังกฤษ	ปลาหลายตัว	ถนนสายนั้น
ความขยันหมั่นเพียร	การสื่อสารแห่งประเทศไทย		จังหวัดสุราษฎร์ธานี	

บ้านสามานยนาม

บ้านวิสามานยนาม

**หมู่บ้าน
คำนาม**

บ้านอาการนาม

บ้านสมุหนาม

บ้านลักษณนาม

บ้านสมุหนาม

ค. จงบอกชนิดของคำนามที่พิมพ์ตัวหนาต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. พ่อของเขาคือ**นพ**ทหาร

2. อย่าลืมนัด**มา**กันนงน

3. มะม่วง**นี้**เปรี้ยวจังเลย

4. ฉันได้รับ**จดหมาย** 2 ฉบับ

5. ใครรู้จัก**ชื่อยานาคอุทิศ**บ้าง

6. นาฬิกาข้อมือ**เรือนี**สวยมาก

7. สงครามทำให้เกิด**การสูญเสีย**

8. พระ**พิน**เทศเป็นเทพแห่งศิลปะ

9. แมว**นอน**หลับอยู่ที่ใต้ถุนบ้าน

10. ความ**หวัง**ทำให้เรามีความพยายาม

11. สินค้าขึ้นชื่อของ**จังหวัดเพชรบุรี**คืออะไร

12. วงดนตรี**ลูกทุ่ง**ของโรงเรียนนี้มีชื่อเสียงมาก

ง. จงเติมคำว่า การ หรือ ความ หน้าคำต่อไปนี้ให้เหมาะสม

1. () เจริญ

2. () ลงทุน

3. () อ่อนโยน

4. () ทำบุญ

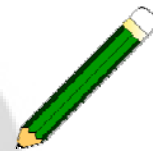
5. () มอง

6. () ละอาย

7. () ศึกษา

8. () ประมาท

จ. จงบอกลักษณะนามของคำนามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ฉ. จงใช้คำนามที่กำหนดให้ต่อไปนี้แต่งประโยคโดยทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในวงเล็บ

1. เจ้าหน้าที่สวนสัตว์ (เป็นประธาน)
2. หนังสือ (เป็นกรรม)
3. พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน (เป็นส่วนเติมเต็ม)
4. โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม (เป็นส่วนขยายคำอื่น)
5. คุณครู (เป็นคำเรียกขาน)

ข. จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และ ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

.....1. คำนาม คือ คำที่ใช้แทนนาม เพื่อจะได้ไม่ต้องใช้นามนั้นซ้ำในการพูดหรือเขียน

.....2. คำนามแบ่งออกเป็นชนิดย่อยดังนี้ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม และ

สมุหนาม

.....3. “น้ำตาลสดแสนประเสริฐรสเชิดชู” น้ำตาลสด เป็นคำสามานยนามย่อย

.....4. “แหลมพรหมเทพเป็นที่ตั้งของประกาศรกาญจนภิเษก” ข้อความนี้มี

วิสามานยนาม 2 คำ

.....5. “นายทัพนายกองมอญทั้งปวงเห็นสมิงอายมณะยว้างหนี” ข้อความนี้มีสมุหนาม

.....6. “คณะศิษย์เก่าจึงวางแผนการทดลองความอดทน” ข้อความนี้มีสมุหนาม

.....7. “พระยาตากพอใจมากเรียกเงินมาให้รางวัลถึง 5 ตำลึง” ข้อความนี้ไม่มีลักษณะนาม

.....8. “ชาวเรายอมนับถือต่อผู้ที่มีความกตัญญู” ความกตัญญู เป็นอาการนาม

.....9. “นนทกมีหน้าที่ล้างเท้าเทวดาอยู่เชิงบันไดเขาไกรลาส” ประโยคนี้มีคำนามที่ทำ

หน้าที่ขยายคำนาม

.....10. “นิทานเรื่องหนึ่งแก่เล่าครั้งเยาว์อยู่” เรื่อง เป็นลักษณะนาม

แบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่อง คำนาม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (15 ข้อ)

1. ประโยคใดมีคำนาม

ก. นั้นเป็นหมู่บ้านที่น่าอยู่	ข. สดชื่นแจ่มใสไร้กังวลใด ๆ
ค. เธอออกกำลังกายเป็นประจำ	ง. เขาไม่สบายเพราะพักผ่อนน้อย
2. คำที่พิมพ์ตัวหนาในข้อใดเป็นคำนาม

ก. เขา เป็นคนพูดจาสุภาพ	
ข. เขา และเธอเป็นเพื่อนรักกัน	
ค. ควายตัวนั้น เขา ยาวดูน่ากลัว	
ง. ยามว่างเพื่อน ๆ ชวน เขา ให้ไปเดินเล่น	
3. “ดารุณีเดินไปเก็บดอกไม้ที่ริมรั้ว” ข้อใดเป็นคำวิสามานยนาม

ก. รั้ว	ข. เดิน
ค. ดอกไม้	ง. ดารุณี
4. แม่บอกว่า พวกเราถูกตัดออกจาก**กอง**มรดก... **กอง** เป็นคำนามชนิดใด

ก. สมุหนาม	ข. ลักษณะนาม
ค. สามานยนาม	ง. วิสามานยนาม
5. ข้อใดมีคำอาการนาม

ก. การตายของเขามีเงื่อนงำ	
ข. การเมืองเป็นเรื่องที่คนเริ่มไม่สนใจ	
ค. พรุ่งนี้ต้องอย่าลืมไปการไฟฟ้าด้วยนะ	
ง. กระทรวงการคลังมีมติขายพันธบัตรรัฐบาลชุดใหม่	
6. ข้อใดใช้คำลักษณนามไม่ถูกต้อง

ก. ขนมห้างเหลือเพียง 3 แผ่น	ข. ผัก 3 กำ ราคา 10 บาท
ค. พระสงฆ์ 3 องค์ออกบิณฑบาต	ง. คุณแม่ยกกับข้าวมา 1 ส้อม
7. ข้อใดมีคำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน

ก. ครูมอบงานให้นักเรียนทำ	
ข. เขาเป็นคนตรงต่อเวลาเสมอ	
ค. น้อง ๆ ขึ้นแล้วเดินชิตในด้วย	
ง. พนักงานคนไหนไม่มาทำงานหรือ	

15. “อุทยานแห่งชาติภูกระดึงอยู่ที่จังหวัดเลย” จากข้อความนี้ข้อใดถูกต้อง
- อุทยานแห่งชาติภูกระดึง ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค
 - ภูกระดึง ทำหน้าที่เป็นบทขยายประธาน
 - จังหวัดเลย ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค
 - ถูกทุกข้อ

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้ (5 ข้อ)

1. คำนามมีกี่ชนิด? อะไรบ้าง?

.....

.....

2. สามานยนามแตกต่างกับวิสามานยนามอย่างไร

.....

.....

3. จงยกตัวอย่างคำที่เป็นสมุหนาม หรือเป็นลักษณนาม 5 คำ

.....

.....

4. อาการนามคือคำชนิดใด มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

5. คำนามที่พิมพ์ตัวหนาต่อไปนี้ เป็นนามชนิดใด

ก) เรือไฟ 3 ลำ

.....

ข) ความโง่ มาก่อน ความฉลาด

.....

ค) พระมหานิกาย มีจำนวนมากกว่า พระธรรมยุต

.....

ง) คนมี วิชา ดีกว่าคนมี ทรัพย์

.....

ฉ) ป่า ใน จังหวัดนครสวรรค์ มี ช้าง หลาย โหลง

.....

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 40 ข้อ ให้เวลาทำ 50 นาที นักเรียนควรทำให้ครบทุกข้อ
2. ข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเฉพาะคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จากตัวเลือก ก ข ค ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑)	X			

3. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดเส้นทับบนเครื่องหมาย X เดิม แล้วขีดเลือกคำตอบใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑)	X			X

4. ถ้าพบข้อที่ยาก ให้ข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำข้อนั้นใหม่ การเดาคำตอบไม่ช่วยให้คะแนนดีขึ้นเลย ควรคิดและทำอย่างรอบคอบ
5. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบเป็นอันขาด และนักเรียนจะต้องส่งกระดาษคำตอบ พร้อมแบบทดสอบคืนอาจารย์ผู้คุมสอบด้วย
6. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. ข้อใดต่างจากข้ออื่น

ก. ความดี	ข. ความรัก
ค. การนอน	ง. การไฟฟ้า
2. ข้อใดใช้คำสมุหนามไม่ถูกต้อง

ก. สรรบกับข้าวตั้งเสร็จแล้ว	ข. โขลงช้างใหญ่กำลังเดินทาง
ค. คณะลูกเสือกำลังเดินทางไกล	ง. กลุ่มอาสาพัฒนาทำงานอย่างเข้มแข็ง
3. คำที่พิมพ์ตัวหนาในข้อใดเป็นคำสามัญนาม

ก. น้ำตกเอราวัณอยู่ที่จังหวัดไหน	ข. เราจะไปเที่ยวที่จังหวัดเชียงใหม่
ค. เกิดเหตุเพลิงไหม้ที่ตลาดเมื่อวานนี้	ง. ถนนเจริญสนิทวงศ์อยู่ไม่ไกลมากนัก
4. ข้อใดมีคำนามทำหน้าที่ขยายคำนาม

ก. เธอคือผู้หญิงในดวงใจ	ข. ครูสอนหนังสือนักเรียน
ค. เธอไปต่างประเทศวันนี้	ง. นายมากำนันหมู 5 ได้รับรางวัลดีเด่น
5. ประโยคใดต่อไปนี่ที่ใช้คำนามชี้เฉพาะ

ก. เสียงนาฬิกาปลุกฉันตอนเช้า	ข. เขานำช่อดอกไม้มามอบให้ฉัน
ค. ปิดเทอมฉันจะไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่น	ง. คุณครูครับผมขออนุญาตออกไปข้างนอกครับ
6. คำนามที่พิมพ์ตัวหนาข้อใดทำหน้าที่แตกต่างจากข้ออื่น

ก. มหาวิทยาลัยของเราอยู่ <u>ปัตตานี</u>	ข. ปิดเทอมนี้ครอบครัวเราจะเที่ยว <u>อเมริกา</u> กัน
ค. ผมลงไป <u>สุราษฎร์ธานี</u> เป็นครั้งที่เท่าไรจำไม่ได้	ง. เยอรมันโจมตี <u>อังกฤษ</u> ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2
7. ข้อใดใช้ลักษณนามไม่ถูกต้อง

ก. สวนส้มของเขาอยู่หลังเขา <u>ลูกนั้น</u>	ข. ศาสนสถานทุกหลังควรได้รับการดูแล <u>อย่างดี</u>
ค. มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งทางภาค <u>ใต้</u> ของไทย	ง. โรงพยาบาลเพียง 2 โรง ไม่เพียงพอกับประชากรใน <u>จังหวัดนี้</u>

8. ข้อใด ไม่มี คำอาการนาม
- การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน
 - การไฟฟ้ามอบความสุขให้ทุกครัวเรือน
 - บ้านคือสถานที่มีความรักและความอบอุ่น
 - ความกตัญญูทศเวทที่เป็นเครื่องหมายของคนดี
9. ข้อใดเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3
- เธอจะไปกับเราไหม
 - เขาทำไมถึงได้มาช้านัก
 - นี่เธอตัดผมใหม่อีกแล้วนะ
 - เมื่อไร ๆ แก่ไม่เคยเปลี่ยนเลยนะยายทราย
10. ข้อใดมีสรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยค
- เธอทำอะไรอยู่
 - ข้อสอบวิชานี้ยากจริง ๆ
 - ใครแต่งเรื่องรามเกียรติ์
 - น้ำฝนที่รองเอาไว้ใช้ดื่มไม่ได้
11. ข้อใดมีคำสรรพนามบ่งความไม่ชี้เฉพาะ
- เธอจะไปกับใคร
 - ใครมาโรงเรียนสาย
 - ใคร ๆ ก็ชอบวันหยุด
 - วันไหนเธอจะเดินทาง
12. “คนในกรุงเทพฯ บ้างก็ทำงานบ้างก็อยู่บ้าน” คำในประโยคคำใดที่เป็นสรรพนาม
- ก็
 - ใน
 - คน
 - บ้าง
13. “ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง คงจะต้องบังคับขับไล่
 เกี่ยวเข็ญเย็นคำรำไป ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย”
 “ใคร” เป็นคำประเภทใด
- สรรพนามใช้ถาม
 - สรรพนามแทนผู้ฟัง
 - สรรพนามแทนผู้พูด
 - สรรพนามบอกความไม่เจาะจง
14. ข้อใด ไม่มี คำสรรพนามบอกความแบ่งแยก (วิภาคสรรพนาม)
- นักกีฬาซ้อมกีฬาอย่างขะมักเขม้น
 - นักเรียนต่างก็มาโรงเรียนแต่เช้าตรู่
 - เด็ก ๆ ทำการบ้านบ้าง เล่นดนตรีบ้าง
 - ชาวบ้านมาชุมนุมกันที่ศาลากลางจังหวัด
15. ข้อใดเป็นอนิยมสรรพนาม หรือสรรพนามบอกความไม่เจาะจง
- เธอไปเที่ยวกับเขามา
 - ใครก็ได้มาเอาสัมผัสนี้
 - ใครกินขนมในห้องเรียน
 - นักเรียนต่างช่วยกันทำงานบ้าน

34. ข้อใดเป็นคำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธ
- เขาพูดให้ฉันได้อาย
 - ของนี้ไม่ใช่ของฉัน ฉันจึงรับไปไม่ได้
 - เขาทำงานหนักเพื่อจะได้มีเงินมาก
 - เด็กคนนี้เป็นเด็กฉลาดอย่างที่ไม่ค่อยได้พบ
35. คำวิเศษณ์ใช้ประกอบคำอื่นเพื่ออะไร
- เพื่อแสดงอาการของผู้กระทำ
 - เพื่อแสดงอาการของคำสรรพนาม
 - ใช้แทนคำนามที่นำไปประกอบคำนั้น
 - ชี้ลักษณะต่าง ๆ ของคำที่ประกอบอยู่นั้น
36. คำวิเศษณ์บอกจำนวนในข้อใดต่างจากพวก
- แม่ครัวทำกับข้าวหลายอย่าง
 - เรามีสองมือสองเท้าเท่ากันทุกคน
 - เจ้าหน้าที่ตรวจกระเป๋าเดินทางทุกใบ
 - คนสวนช่วยกันปลูกต้นไม้หลายร้อยต้น
37. คำวิเศษณ์ในประโยคใดเป็นคำวิเศษณ์บอกอาการ
- นกใช้ปีกบิน
 - คุณครูพูดให้นักเรียนฟัง
 - เขาเดินอย่างกระฉับกระเฉง
 - ตลาดอยู่ทางซ้ายมือของบ้านฉัน
38. ข้อใดมีคำวิเศษณ์ชนิดเดียวกันกับประโยคนี้ “มะพร้าวอ่อนดีทุกคืน”
- เธอมาถึงแล้ว
 - มีวกลับบ้านแล้ว
 - นายตาเดินทางไกล
 - แจ่มมาโรงเรียนสาย
39. “นักเรียนช่วยกันพรวนดินตั้งแต่ตอนเช้า ในขณะที่อากาศยังไม่ร้อน” คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นคำชนิดใด
- คำนาม
 - คำกริยา
 - คำวิเศษณ์
 - คำสรรพนาม
40. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคำวิเศษณ์
- กาลวิเศษณ์คือวิเศษณ์บอกเวลา
 - สถานวิเศษณ์คือวิเศษณ์บอกสถานที่
 - ประมาณวิเศษณ์คือวิเศษณ์บอกจำนวน
 - ลักษณวิเศษณ์คือวิเศษณ์บอกความแน่นอน

แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียนโดยมีข้อความให้นักเรียนอ่านเพื่อพิจารณาว่า นักเรียนได้เคยปฏิบัติมากน้อยหรือบ่อยครั้งเพียงใด ดังนั้น จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะในแต่ละข้อคำถาม แต่ละคนย่อมมีความรู้สึกหรือการปฏิบัติไม่เหมือนกัน จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบของนักเรียนจะถือเป็นความลับ และไม่มีผลต่อคะแนนสอบในโรงเรียนแต่ประการใด

วิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 20 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีช่องว่างให้นักเรียนเลือกตอบ 3 ช่อง แต่ละช่องจะมีข้อความเรียงตามลำดับคือ สม่าเสมอ บางครั้ง ไม่เคย ให้นักเรียนอ่านคำถามที่ละข้อ แล้วพิจารณาดูว่าควรตอบช่องใดจึงจะตรงกับความรู้สึกของนักเรียนหรือตรงกับที่นักเรียนเคยปฏิบัติมา แล้วจึงกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้นเพียงช่องละ 1 คำตอบเท่านั้น

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	สม่าเสมอ	บางครั้ง	ไม่เคย
(0)	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างค้นคว้าในห้องสมุด ✓
(00)	เมื่อทำงานได้ก็ตามข้าพเจ้าจะตั้งใจทำอย่างเต็มความสามารถ ✓

การเปลี่ยนคำตอบ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ทับเครื่องหมาย ✓ จากนั้นกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนต้องการตอบอีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่างด้านล่าง

ข้อ	ข้อความ	สม่าเสมอ	บางครั้ง	ไม่เคย
(0)	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างค้นคว้าในห้องสมุด ✓
(00)	เมื่อทำงานได้ก็ตามข้าพเจ้าจะตั้งใจทำอย่างเต็มความสามารถ ✗

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือ

ผู้วิจัย

ข้อความ	สม่ำเสมอ	บางครั้ง	ไม่เคย
1) ความมีวิสัยทัศน์ตนเอง 1. ข้าพเจ้าส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา..... 2. ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้เพื่อนลอกคำตอบในการสอบ..... 3. ข้าพเจ้าทำตามคำพูดที่ให้ไว้กับเพื่อนเสมอ..... 4. ข้าพเจ้าโต้แย้งกับเพื่อนอย่างมีเหตุผล..... 5. เมื่อแบ่งงานกันทำแล้ว แต่มีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจะช่วยทำงานนั้นแล้วเสร็จ.....
2) ความกระตือรือร้น 6. ข้าพเจ้ารีบทำงานที่ได้รับมอบหมายในทันที..... 7. ข้าพเจ้าตรวจทานงานอย่างละเอียดก่อนนำเสนอทุกครั้ง..... 8. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือและทบทวนล่วงหน้า แม้ครูไม่ได้มอบหมาย..... 9. เมื่อมีความไม่เข้าใจในบทเรียน ข้าพเจ้าจะสอบถามครูผู้สอนในทันที..... 10. ข้าพเจ้าไม่ชอบครูสอนภาษาไทย ทำให้ไม่เอาใจใส่การเรียนวิชาภาษาไทย.....
3) ความเชื่อมั่นในตนเอง 11. ข้าพเจ้ารีบยกมือตอบคำถามในชั่วโมงวิชาภาษาไทยเมื่อครูขออาสาสมัคร..... 12. ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเมื่อทำงานกลุ่ม..... 13. ถึงแม้จะมีอุปสรรคในการทำงาน ข้าพเจ้าก็จะทำให้สำเร็จ..... 14. ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องออกไปหน้าชั้นเรียน..... 15. ข้าพเจ้าพยายามหลีกเลี่ยงในคาบเรียนที่จัดการสอนแบบอภิปรายหรือซักถาม.....
4) ความขยันหมั่นเพียร มีมานะ 16. เมื่อข้าพเจ้าทราบว่าสอบได้คะแนนน้อย ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือมากขึ้น..... 17. ข้าพเจ้าพยายามแก้ปัญหาด้วยการค้นคว้า ซักถาม เอาใจใส่ โดยไม่หยุดพัก..... 18. ข้าพเจ้าทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วจึงทำอย่างอื่นหรือพักผ่อนนอนหลับ..... 19. ข้าพเจ้าไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความอดทนอย่างสูง..... 20. ข้าพเจ้าศึกษาทำความเข้าใจและวางแผนงานที่ได้รับมอบหมายก่อนลงมือปฏิบัติ.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ รุ่งอรุณ โรจนรัตน์ดำรง	สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ส. สมบัติ มีสุนทร	ผู้อำนวยการโรงเรียน
โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม
4. อาจารย์ ไมตรี มุสิกวงศ์	ครูชำนาญการ
โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม

ประวัตย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวลักขณา รักเถาว์
 วันเดือนปีเกิด 9 ธันวาคม 2522
 สถานที่เกิด นครศรีธรรมราช
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 36/3 ม.5 ต.ทอนหงส์ อ.พรหมคีรี
 จ.นครศรีธรรมราช 80320

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทย์ – คณิต)
 จาก โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม

พ.ศ. 2546 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาเกาหลี)
 จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี

พ.ศ. 2549 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
 จาก วิทยาลัยสันตพล อุตรธานี

พ.ศ. 2555 การศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ